National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
DEC 18 198
NEWSPAPER DIVIS
DIVISION DES JOURN

B103/c/7/2

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 93 (9196) XXXIV aastakäik

Neljapäev, 12. detsembril 1985 — Thursday, December 12, 1985

Üksiknumbri hind 70 centi

Spioneeris N. Liidule viis aastat

Uus spionaazhilugu ameerika luuresaladuste püügil

Ühendriikide Föderaalne Juurdlusbüroo arreteeris 26. nov. endise Riikliku Julgeoleku Agentuuri (National Security Agency) töötaja Ronald Pelton'i pärast seda, kui viimane oli omaks võtnud ameerika luuresaladuste müümise N. Liidule rohkem kui viimase viie aasta jooksul.

Föderaalvalitsuse vastavad ametikandjad seletasid ajakirjandusele, et 44-aastane Pelton identifitseeriti spioonina augustis läände ärahüpanud KGB ohvitseri Vitali Jurtshenko poolt, kes ise siirdus novembri alul N. Liitu tagasi.

Nüüd arreteeritud Ronald Pelton oli ülestunnistanud teda küsitlenud FJB töötajatele, et ta oli mitmel korral kohtunud ühe nõukogude luureohvitseriga jaanuarist 1980 kuni jaanurini 1983. See informatsioon esineb kohtulikus dokumendis, mida FJB esitas föderaalsele distriktikohtule,

milles öeldakse veel, et Pelton'i spioneerimine oli kestnud kuni käesoleva aasta septembri kuuni.

FJB poolt avaldatud infromatsiooni kohaselt alustas Pelton oma spionaazhitegevust pärast seda, kui ta lahkus Riikliku Julgeoleku Agentuuri teenistusest aastal 1979.

Pelton'i arreteerimine oli vaid üks juhtum terves spioonide vahistamiste sarjas, mis on viimaste päevade jooksul leidnud aset Ühendriikides. Viie päeva jooksul arreteeriti kokku neli isikut spioneerimise süüdistuste alusel. Üks nendest oli Hiinas sündinud ja USA kodakondsuse omandanud endine Luure Keskagentuuri uurimistööline, kes olevat Hiina Rahvavabariigile müünud informatsiooni 1952. aastast saadik. Washingtonis arreteeriti mereväe vastuluure ametnik Jonathan Pollard ja tema abikaasa Anne süüdistuste alusel, et nad olid spioneerinud Iisraeli kasuks.

Ühe nimetuks jäänud kõrgema Reagani administratsiooni ametikandja arvamuse kohaselt on nendest neljast Pelton kõige rohkem kahju teinud Ühendriikide julgeolekule. FJB kõnesolevas kohtulikus dokumendis öeldakse, et Pelton töötas Riikliku Julgeoleku Agentuuri juures 1965-ndast kuni 1979-nda aastani, kusjuures tal oli juurdepääsu luba mõningatele kõige tähtsamatele kommunikatsiooni luure saladustele. Pelton oli omaks võtnud, et KGB esindajad olid teda küsitlenud sensitiivse informatsiooni kohta, millega tal oli olnud oma töökoha tõttu tegemist.

Riiklik Julgeoleku Agentuur on Ühendriikide kõige suurem ja kõige salajasem luureteenistus, mis üritab muuhulgas murda välisriikide salajasi kommunikatsiooni koode.

Ta jälgib kommunikatsioone üle terve maailma elektrooniliste seadmete ja tehiskaaslastega. Sama teenistus kindlustab Ühendriikide valitsusorganite endi kommunikatsiooni süsteeme ja nende poolt kasutatavate raalide salajasust.

Kohtulikus dokumendis öeldakse, et Pelton oli andnud nõukogude agentidele üksikasju „ühe Ühendriikide luureandmete kogumise projekti kohta, mis oli sihitud N. Liidu vastu."

Vastavate ametikandjate informatsiooni kohaselt olid Pelton'i isiklikud majanduslikud raskused ajendanud tema müütumist spiooniks. Pelton oli aprillis 1979 tunnistanud end ametlikult pankrotistunuks.

Jaanuaris 1980 külastas ta N. Liidu Washingtoni saatkonda ja nõustus edastama nõukogude esindajatele luureinformatsiooni raha eest.

Pelton võttis omaks, et ta sai mitmel korral raha nõukogude agentidelt, kaasaarvatud 15.000 dollarit reisi eest Viini jaanuaris 1983. Pelton külastas Viini vähemalt kolmel korral kohtumaks oma nõukogude kontaktidega, kusjuures kahel korral ta ööbis seal nõukogude saadiku residentsis. Seal kuulas teda üle umbes kaheksa tundi päevas KGB töötaja Anatoli Slavnov, öeldakse Föderaalse Juurdlusbüroo poolt esitatud kohtulikus dokumendis.

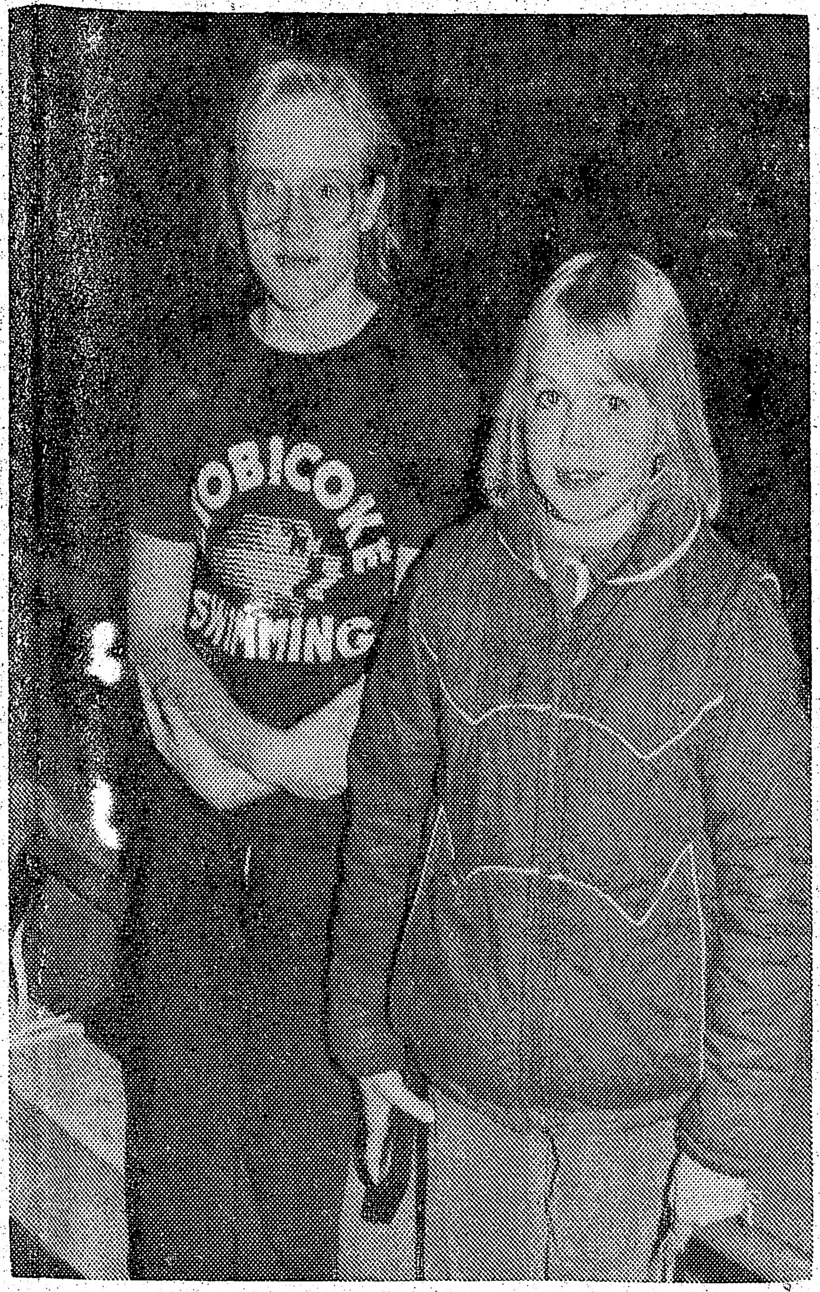

Pildil Kia Puhm (vasakul) koos õe Alissaga äsjaste Põhja-Ameerika Balti ujumisvõistlustel. Ka Alissa on valinud spordilikuks tegevuseks ujumise. Foto: Vaba Eestlane

Moskvas vangistati demonstrante

MOSKVA (Reuter) — N. Liidu võimud vangistasid 12 isikut, kui nad püüdsid vaikse demonstratsiooniga tähistada inimõiguste päeva 37. aastapäeva.

Tunnistajate andmeil kuulusid vangistatud väiksemasse gruppi, kes kogunes lumesajus luuletaja Aleksander Pushkini mälestussamba juurde viimastel aastatel traditsiooniliseks kujunenud demonstratsioonile.

Samal päeval „Pravda" avaldas esiküljel juhtkirja, mis väitis, et kümned miljonid inimesed Läänes elavad viletsuses ja neilt on võetud põhilised inimõigused. Juhtkiri väitis ka,

et N. Liit garanteerivat oma kodanikkudele poliitilisi ja ühiskondlikke õigusi, võrdselt kõigile etnilistele gruppidele.

Washingtonis USA president Ronald Reagan, süüdistades nimeliselt mitmeid riike inimõiguste kokkuleppe rikkumises, ütles et Kremli edaspidistel sammudel inimõiguste taastamisel N. Liidus on määrav tähtsus kahe riigi vahekordade kujunemisel tulevikus.

Eesti kartul suurfilmis

Tõeliseks jõuluhõrgutiseks kinosõpradele on äsjane paljudes kinodes jooksev film „White Nights" („Valged ööd"), milles peaosaliseks on aastaid tagasi ühest Vene balletitrupist ärahüpanud ja P.-Ameerikas asüülisaanud maailmakuulus tantsija Mihhail Baryshnikov.

Kuigi filmi süzhee on mitmeti naiivne, korvab selle ülihea tants, huvitav koreograafia, muusika ning uudsed filminäitlejad kõrvalosalisina, nagu Ingrid Bergmani tütar Isabella Rossellini ja taptantsija Gregory Hines. Põhilise sündmustiku tagapõhjaks on filmis samuti Venemaalt põgenenud balletitantsija, kes lennuõnnetuse tõttu maandub Siberis ja seejärele ta pääsemislugu tagasi vabadusse.

Eestlasele kõrvarõõmuks osutub filmis stseen Moskva turult,

kus talumees või müüja ostjale õhinaga pakub kartulit ja oma kaupa üleskiidab väitega, et pakutav on parim, kuna see on eesti kartul.

Kõnelus toimub sel kohal venekeelsena, ent tõlge filmilõigu all on ingliskeelne (Estonian potato).

See on järjekordne näide, kuis väike Eesti oma põlluvara suure Venemaa pealinna varustamisekski ohverdama peab, mis oletatavasti üldiselt on sealgi teada. Kuna filmivaatajate hulk mitmeil mail ulatub miljoneisse, siis on see tähelepanelikule vaatajale mõneti üldiselt vähetuntud Eestimaa tutvustajaks ja võiks ehk edasist huvi äratada selle kartulimaa asukoha vastu.

Kelle ideena selline Eestit tutvustav pisistseen tee filmilinale leidis, pole teada, tõenäoliselt on selleks lavastaja, filmikäsikirja koostaja või mõni nõuandja, kes Venemaa ja eriti Moskva olusid tunneb.

Koostööks vaja maailmaruumi „külalisi"

FALLSTEN — Kui inimolevused mõnelt teiselt planeedilt ründaksid Maad, siis USA ja N. Liit võivat unustada oma vastuolud ja ühendada oma jõud, ütles USA president Ronald Reagan Genfi konverentsil Mihhail Gorbatshovile. Ta kordas seda ühe USA keskkooli õpilastele. Siis „me unustaksime kõik väiksed kohalikud erinevused, mis on meie riikide vahel ja leiaksime otsekohe, et me oleme inimolevused sel maakeral kes koos elavad".

Sarikapanemise pidu Tallinna uues sadamas

Soome ettevõtja ütleb, et 60% ehitustöödest valmis

Tallinna uue sadama järgnevasse ehitusjärku puutuvad otsused on lükatud vähemalt tulevasse aastasse. On võimalik, et N. Liidu pakkumised-soovid lükkavad selle veelgi kaugemale, kirjutab Helsingi ajalehes Helsingin Sanomat Kustaa Hulkko.

Järgnevas järgus peaks tulema ehitamisele konteinersadam. Ka on keemiliste toodete käsitlemiseks mõeldud sadam plaanides, aga see mõte on tekitanud Eestis opositsiooni. Seal ei meeldi idee, et vilja ja keemiatööstuste saadusi käsitletakse lähestikku.

Tallinna sadama n.ö. viljakompleksi sarikatepidu peeti oktoobri alul. Soomlasest mäenõuniku Kauko Maijala arvates tööd on edenenud plaanikohaselt, sellest on valmis 60%. Viljasadama ehitajaiks on olnud mitu soome ettevõtet.

Kogu projekti väärtus on 400 miljonit Soome marka (ca 100 miljonit Kanada dollarit).

Viljasadama ehitamine kestab tuleva aasta lõpuni. Kompleksil on ettenähtud ülesandeks teenida vilja lossivaid laevu ja see viia silode kaudu rongidega minema.

Silod moodustavad massiivse mäe Muuga lahe rannal. Nende kõrgus ületab julgesti Helsingi staadioni torni kõrguse. Vilja transportvahendid toob sadamasse lääne-saksa ettevõte Bühler.

Tööandja on N. Liidu ehitusettevõte Sojuzvneshtroi-Import, kes varustab muuhulgas betooni ja raudvõrestiku materjalidega.

Ettevõte on tähelepandavalt suur kogu N. Liidu viljakaubanduse poolelt. Aastas võidakse kompleksi kaudu sisse tuua kuni viis miljonit tonni.

Viljakompleks on esimene osa laiemast sadamaprojektist, mille kõiki järke pole N. Liidu tellimisorganisatsioonid jõudnud valmis teha. Soomlased on omalt poolt näidanud huvi olemaks ka tulevaste tööde tegijad.

Hiina suhted N. Liiduga paranenud

PEKING — Hiina suhted N. Liiduga on natuke paranenud viimase aasta jooksul, aga suuremad barjäärid on jäänud alles, suhted teiste kommunistlike riikidega on paranenud rohkem. Hiina ja N. Liidu suhted olevat paranenud märgatavalt majanduslikul ja kaubanduslikul aladel.

Lõpetatagu tuumarelvade katsed

DHAKA — Seitse Lõuna-Aasia riigipead kutsusid üles tuumarelvade katsete lõpetamiseks ja kritiseerisid teravalt internatsionaalse majandusabi vähendamist. Konverents peeti Bangladeshis.

PLO siiski palestiinlastele tähtis

KAIRO — Egiptuse president Hosni Mubarak toetas tugevasti Palestiina Vabastamise Organisatsiooni (PLO) tähtsat osa Kesk-Ida rahuprotsessis ja kritiseeris USA'd, kes on katsunud seda osa vähendada. PLO on palestiinlaste ainuesindaja, kas see meile meeldib või mitte.

3 miljonit dollarit „käsirahaks"

WASHINGTON — USA ajaloolane Edmund Morris, on USA presidendi Ronald Reagani kolme miljoni dollari mees, saades selle summa juba enne raamatu kirjutamist. Selle summa on Keenias sündinud autor juba teeninud veel pealkirjata biograafia eest. Reagan ja tema abikaasa Nancy on nõustunud andma Morrisele täieliku ligipääsu presidendi enese ja ta asutuse ametlikele dokumentidele.

LEMBIT SOOTS'i
PORTREEDE NÄITUS

EESTLASED - I

EDUARD TUBINA FONDI TOETAMISEKS

Näituse avab Neeme Järvi laupäeval, 28. dets. kell 3 p.l.

Muusikalises osas:
Neeme Järvi, Maarika Järvi, Kristjan Järvi ja Viljar Puu

Näitus on avatud ainult 28. ja 29. detsembril 1985
Tartu College'is Toronto, Ontario.

UUENDAGE „VABA EESTLASE" TELLIMINE 1986. AASTAKS!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — Tellige „VABA EESTLAST" Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—
I klassi posti ja lennuposti hinnad tellimiskupongil, lk. 3

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Meie vabadusvõitlus II

Meie vabadusvõitluse probleemid on olnud viimasel ajal Kanadas arutusel Eestlaste Kesknõukogu uue koosseisu esimesel koosolekul, samuti teiste organisatsioonide kokkutulekutel kus on esitatud mõtteid ja ideesid meie rahvale tehtud ülekohtu esile tõstmiseks ja Eestile iseseisvuse taastamiseks. Üheks viimasel ajal populaarseks kujunenud ettepanekuks näib olevat Eesti Vabariigile ja teistele Balti riikidele Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis vaatleja koha taotlemine, millise eelise osaliseks on saanud Palestiina Vabastamise Organisatsion.

Idee ei ole päris värske ega uudne, kuid huvitaval kombel on see just nüüd eriti akuutselt esile kerkinud, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni prestiizh on madalseisus ning see institutsioon on manööverdatud N. Liidu ja tema kiilivees ujuvate riikide kontrolli alla. Kuid kuna sellel ettepanekul on siiski teatud silmatorkav annus külgetõmbejõudu, siis peame seda lähemalt kaaluma ja vaatama, eriti veel kui meil leidub inimesi, kes panevad ÜRO-sse esindaja saatmisele suuri lootusi, kaaludes sealjuures pealiskaudselt maailmaorganisatsiooni pääsemise võimalusi ja ülehinnates vaatleja volitustega isiku tegutsemise väljavaateid. Samuti ei ole selge, mis selle aktsiooni teostamine maksab ja kui suuri summasid tuleb selleks investeerida, et New Yorgis korraliku palgaga ühte vastavat ettevalmistust saanud ja vajalike võimetega isikut üleval pidada.

Seniseid kogemusi ja ÜRO-s valitsevaid olukordi arvesse võttes on meie väljavaated Eesti Vabariigi esindaja viimiseks maailmaorganisatsiooni kahjuks minimaalsed, kui mitte isegi absoluutselt võimatud. Seda küsimust võib kahtlemata pikalt-laialt ja edasi-tagasi teoreetiliselt arutada, kuid fakt jääb faktiks: kui Balti riikide ja rahvaste küsimust pole tahetud või juletud 40-e aasta jooksul maailmaorganisatsioonis päevakorrale tõsta — kuidas oleks siis nüüd võimalik äkki nii kaugele jõuda, et need unustatud ja pooleldi mahamaetud rahvad saavad endile maailmaorganisatsioonis vaatleja nimetust kandva esindaja? Või on siin koguni planeerimisel pikaajaline projekt, mille tagajärjel me koondame oma tähelepanu ja jõureservid vabadusvõitluse alal ÜRO esindaja küsimusele ja jätame teiste oluliste küsimuste ja probleemide lahendamise tahaplaanile?

Idee kaitsjad toovad esile Palestiina Vabastamise Organisatsioonile vaatleja koha andmise ÜRO-s, mainides, et kui Palestiina araablastel õnnestus maailmaorganisatsiooni oma vaatlejat viia, siis peaksime meie sama soodustuse osaliseks saama. Kuid kahjuks ei saa meie endid palestiinlastega võrrelda, kuna palestiinlastele kuuluvad maa-alad ei kuulu N. Liidu vaid Iisraeli okupatsiooni alla ning palestiinlaste selja taga on peale Araabia riikide N. Liit oma satelliitidega ning nõukogude sõiduvees ujuvate arengumaadega. Kui Balti riikidele vaatleja koha andmise küsimus üles tõstetakse, siis saab see kahtlemata kahes küsimust otsustavas instantsis lüüa — julgeolekunõukogus panevad venelased peale sellele oma veto ning peaassamblee koosolekul on Balti rahvaste sõbrad vene blokiga kokku põrgates tunduvas vähemuses.

Teiseks — kas on välja uuritud ja selgusele jõutud, kui suured või väikesed on sellise vaatleja võimupiirid tegutsemiseks? Tundub, et sellise vaatleja ametlik staatus on võrdlemisi tagasihoidlik ja tema tegutsemisvõimalused väga kokkusurutud piirdudes peamiselt diplomaatilise tegevusega maailmaorganisatsiooni kuluaarides. Selline tegutsemine võiks anda ainult sel juhul positiivseid tulemusi kui Balti riikide sõprade hääl on ÜRO organites tugevam kui nende vastaste hääl. Paraku on aga olukord praegu hoopis vastupidine, kuna võim maailmaorganisatsioonis on kandunud demokraatlike lääneriikide vastaste kätte.

Kuid — võidakse küsida — kui kõik meie senised pingutused vabadusvõitluse alal ei ole loodetud vilja kandnud ja kui meil pole väljavaateid ka oma esindajat Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni viia — mida peaksime siis tegema ja kust abi otsima? Me ei ole terroristid, kes lähevad mõrvategude abil endale õigust nõudma vaid õigust armastavad ja seadusi austavad inimesed, kes nõuavad ainult eesti rahvale ta põhiliste õiguste taastamist, mida aga kuulda ei võeta.

Siin peitubki tõenäoliselt kogu probleemi tuum. Meie peame midagi ette võtma, et meid hakatakse tähele panema ning avatakse silmad ja kõrvad meie hädadele ja kaebustele. Meil on juba ammu selge, et balti rahvaste küsimus on nii venelastele kui ka läänemaailma juhtkonnale tülikaks probleemiks, mida tahetakse nii kaua vaikselt edasi lükata kuni aeg teeb oma töö ning balti rahvad jahvatatakse idast läände suunatud vene vaimse ja füüsilise surve tulemusena peeneks tolmuks. Venelased katsuvad seda protsessi kiirustada läände suunatud propagandaga ja ajaloo võltsimistega, mida läänes sageli puhta kullana aktsepteeritakse. Meil on viimane aeg seda balti rahvaste sohu uputamist lähemalt valgustada ja kogu maailma pilkude ette tuua, mida ei saa teha märgukirjade ja oma seisukohtades edasi-tagasi kõikuvate lääne poliitikute abil, vaid siinsete massimeediumide kaudu.

Me teame, et meie probleemidele ei taheta anda vaba maailma ajakirjanduses ruumi, kuid meil jääb siiski võimalus osta raha eest vajalikke lehekülgi ja tuua omal valikul esile kõik vajalikud ajaloolised faktid ja andmed, mis valgustavad balti rahvastele tehtud ülekohut, nende õiguste jalgade alla tallamist ning nende plaanikindlaid hävitamisoperatsioone. Meil avaneks ka võimalus lääneriikidele ette heita nende kahepalgelist poliitikat balti küsimuse käsitamisel ning nõuda ÜRO põhikirja, Helsingi kokkulepete ja teiste rahvusvahelis-te lepingute täitmist.

Leheküljelised kuulutused maailma mõningates tähtsamates ja mõjuvõimsamates ajalehtedes lähevad maksma võibolla mõnisadatuhat dollarit. Kuid sellise summa kokkupanek eriaktsioonide korras näiteks Balti riikides toimunud suurküüditamise 45. aastapäeval eeloleval suvel ei tohiks sünnitada kolmele vabas maailmas elavale balti rahvusgrupile ülepääsematuid raskusi.

Aeg ja olukorrad sunnivad meid midagi tegema praeguse letargia lõpetamiseks. Vaba maailma rahvamasside ette ilmumine faktidega, mida senini on sihilikkusest või ükskõiksusest katsutud varjata ja vene propagandaga muuta, on üheks selliseks võimaluseks. Kanadalastel, ameeriklastel ja teistel vaba maailma rahvastel ei ole sellest sooja ega külma kui balti rahvastel on ÜRO-s oma vaatlejad, kuid nad tunnevad endid tõenäoliselt kaassüüdlastena ja hakkavad aru pärima kui me anname neile võimaluse tutvuneda tähtsamate faktidega, mis kirjeldavad balti rahvaste reetmist ja nende süstemaatiliselt hävitamist.

K. A.

„Me ei tohi uskuda N. Liitu", ütles Shevchenko

Rahuliikumine töötab N. Liidu huvides — Iga emigrant jääb reeturiks

Kolmapäeval, 4. detsembril toimus The National Citizens' Coalition, The Cosbild Club ja kümne teise rahvusgrupi organisatsiooni koostööl, nende hulgas Balti Liit Kanadas ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas õhtu Arkadi Shevchenkoga (Shevtshenko) Royal York hotelli suures Canadian ruumis, millest üle tuhande osa võtsid. Enamus olid ukrainlased, kuid ka teiste Ida-Euroopa rahvaste liikmed, kelle hulgas oli 40 eestlast.

Õhtusöögile järgnevas kõnes A. Shevchenko, kes on kõrgeima positsiooniga Läände hüpanud N. Liidu ametnik — endine saadik ÜRO's, käsitles desinformatsiooni Läänes. Desinformatsioon on termin, mis algselt on pärit N. Liidust aastaist enne 1960 mõjutamaks inimeste arvamisi teiste maade vastu.

P. Worthington oma tutvustuses ütles, et Shevchenko räägib täna, miks ta ära hüppas, olles kõrgel kohal Gromõko usaldusalusena,

kellele polnud mingeid saladusi N. Liidus.

Rahvuselt on ta ukrainlane.

Shevchenko ütles, et Toronto on ta sündamele kallis, kuna siin ta pidas esimese loengu, siin tehti esimene ähvardus tema vastu, lubades ka kuulajad õhku lasta. Kuid tema oli tahtnud näidata, et ka üks isik võib osutada N. Liidule vastupanu.

N. Liidu propaganda võib veenda läänemaailma; väljendused nagu „Gorbatshov on kena mees", „Tal on hea väljanägemine", „Mõistab hästi end väljendada" on need, mis uinutavad läänemaailma kui seda nii sageli meediast kuuldakse.

Aga kuidas mees, kes kogu oma elu on parteilises töös olnud, saaks olla erisugune N. Liidu juhtkonnas?

N. Liidu informatsioon Läänes. Selle tegemiseks on mitmeid teid. Avaldatakse isegi raamatuid Läänes erinimede all, kes oma nimesid on andnud kasutamiseks nõukogude propagandale. Probleem vabas ühiskonnas on, et N. Liidu saatkonnad võivad levitada oma materjali igal pool vabas maailmas. Kuid ÜRO materjalid põletatakse siin mandril ega saadeta N. Liitu.

Avalik arvamine kujundatakse Läänes mitmesugustes asutustes, koolides ja instituutides, eriti neis, mis on asutatud N. Liidu poolt Lääne USA/Kanada inimeste informeerimiseks, propaganda otstarbeks.

Kirjastades raamatuid, pidades loenguid N. Liidu elust, kistakse inimesed erinevasse desinformatsiooni ringi.

Äsja on ameeriklased ärganud üles, raadiojaamad on hakanud saatma rohkem programme, kus selgitatakse inimeste teadmatust. Siin mandril on vähe usutavaid teadmisi N. Liidust, isegi ukrainlastest jt. rahvaist.

Kuidas N. Liit saab kasutada Lääne ühiskondade inimesi? Seda tehakse kohalike kommunistlike parteide või nende sümpatiseerijate kaudu, kes tegutsevad tasuta.

Me ei tohiks mitte omada illusioone N. Liidu kohta, et seal midagi põhilist võiks muutuda.

Nende informatsiooni usutavus õnnestub N. Liidus, aga ka väljaspool, kus inimesed näiteks usuvad, et N. Liidu agressioon Afganistanis on sealseile inimestele abiks. Inimesed usuvad seda, sest pole olemas muud informatsiooni, kui neile antakse. Aga samuti nad usuvad ka seda, mis meile räägitakse Lääne üle.

Shevchenko pidas vajalikuks, et inimesed loeksid rohkem N. Liidust kui vaid pealkirjades. Peame vaatama paljudele asjadele mitmest aspektist ja mitte uskuma, mis alati on kirjutatud.

Me ei tohi uskuda N. Liitu, seal tõed ei eksisteeri.

Peame parandama N. Liidu ja USA suhteid, mis on vajalikud tuumarelvade ajal. Küsimus seisneb olukordades, mida mõlemal pool mõistetakse, et sellist kokkupõrget ei saa olla. N. Liidu juhid ei mõtle, et nad võiksid kasutada tuumarelvi, kuigi nad võivad mängida ähvardustega. N. Liidu juhid ei tea isegi kas nende tuumarelvad võiks töötada, kuna nende lift varjendisse ei funktsioneeri.

Aga neil on lihtsam vastupropagandat teha rahuliikumise gruppidega, kes saavad neilt raha, et kritiseeriksid lääneriike sõjakuses.

See on üks desinformatsiooni vorm — grupid, kes töötavad vabas maailmas on abiks N. Liidu eesmärkide teenimesele.

N. Liidu süsteem ei ole kooskõlas inim-iseloomuga. Gorbatshov ei ole valitud süsteemi muutma, vaid seda tugevamaks tegema. See tähendab mõne rahvuse, nagu Balti riigid mahasurumist, kuna igaüks vihkab neis venelasi. Kuid nad ei usu, et nad kaotanuksid oma vabaduse, sest tulevik ei kuulu neile (N. Liidule), vaid vabale maailmale, lõpetas ta oma kõne.

Igale laudkonnale oli antud võimalus küsimuste esitamiseks, millest mõni vastamiseks valiti. Nendes Shevchenko nimetas häbiväärseks, et USA saatis tagasi N. Liidu meremehe.

Jurtshenko küsimuses ütles ta, et see jääb alatiseks küsimusmärgi alla. Võis olla ehtne ärahüppamine, aga selle võis põhjustada ka ärahüppaja liigselt kaua FBI eraldatuses kinni hoidmine, mis valmistas vabadust soovijale esimese raske pettumuse.

Küsimusele rahugruppide tegevusest Kanadas, kas need on N. Liidu poolt mõjutatud, vastas ta, et kindlasti teatud määral.

On inimesi, kes on kommunistide sümpatiseerijad ja saavad instruktsioone Moskvast. Siin ignoreeritakse seda fakti.

Liikumisi finantseeritakse N. Liidu saatkondade poolt, kel on arved eranimede all siinseis pankades, kuid nad ei kirjuta mitte kunagi tshekke.

Puudutades Deschenese'i komisjoni Venemaale minekut andmeid koguma sõjakurjategijate kohtu, ütles ta, et keegi ei saa kontrollida, kas saadud andmed on õiged, sest KGB võib teha mida tahab, eriti kasutades neid nende vastu, keda nad ei taha näha.

Rääkides rahvuslusest N. Liidus, ütles ta, et etniline tagapõhi on takistuseks karjäärile.

Käimas on tugev opositsioon venestamisele, aga nad ei ole mitte kokkuvarisemise äärel.

Etnilised ühiskonnad on mõnes osas esiplaanil majanduselus.

Küsimusele, mis mõju on N. Liidul Kirikute Maailmaliidule, vastas ta, et väga suur. Peame mõistma, et vene ortodoks-kirik on täielikult allutatud kommunistliku partei propagandale.

Kas venelased võiksid tulla välja Afganistaanist, arvas ta,

et nad tahavad kontrollida seda piiriäärset maa-ala, nagu kõiki piirimaid,

aga afgaanidele on kommunistlik rezhiim vastuvõtmatu.

Mis plaanid on N. Liidul Kanadaga, arvas ta, et ülevõtmine oleks neil illusioorne Kanada osas, kes on USA naaber ja liitlane, kellega tahetakse hoida suhteid majandusalal. Põhiliselt on N. Liit ikkagi imperialistlik jõud.

Mis puutub emigrantidesse, siis on nõukogude silmis igaüks, kes on sealt emigreerunud reetur ja nad püüavad teha kõike, mis võimalik nende määrimiseks.

Mitmesuguseid küsimusi oli veel teisigi kitsamal alal. Tegelikult polnud tal ennekuulmatut kõneleda, küll näitas koosviibimine koostöövõimalusi Ida-Euroopa rahvaste vahel.

TEVÜ poolt korraldatud Eesti Vabadussõja alguse 67. aastapäeva tähistaval aktusel austati meie väheseks jäänud sõjaveterane. Pildil esireas vasakult Johannes Säägi, Boris Leeman, Arved Vaher ja August Nüüd, seisavad aktusekõneleja Endel Ruberg, TEVÜ esimees Ülo Tamre, lillede rinnale kinnitaja Evi Moks ja TEVÜ abiesimees ja teadustaja Raffi Moks. Foto: Vaba Eestlane

Kommentaarid

Raudeesriide tagant Teise maailmasõja lõppfaasis Kanadasse saabunud rahvusgruppidele oli see suureks üllatuseks kui Kanada konservatiivide valitsus varsti pärast võimule tulekut käiku rakendas erilise natsi-sõjakurjategijate jälitamise ja uurimise komisjoni, mille esimeheks kutsuti Quebeci kohtunik Jules Deschenes. Imestati, et eelmine liberaalide valitsus oli loobunud sellise uurimisasutuse ellu kutsumisest, kuna Ottawa ei pidanud seda vajalikuks — konservatiivide peaminister aga leidis, et juudi organisatsioonide poolt esitatud süüdistusi tuleb hakata selgitama.

Nüüd on selgunud suures laastus selle komisjoni ametisse nimetamise telgitagused. Õhu puhastamine toimus Deschnesi komisjoni avalikul uurimistungil, kus Kanada õigusministeeriumi advokaadid üle kuulasid Simon Wiesenthal Centre' nimelise rahvusvahelise natsi-kurjategijate jälitamise asutuse Kanada esindaja Sol Littmani, pärides temalt seletusi, miks ta kirjutas 1984. aasta detsembris Kanada peaminister Mulroney'le kirja, milles ta väitis, et Teise maailmasõja ajal Auschwitzi kontsentratsioonilaagris tegutsenud arst Joseph Mengele, keda peetakse natsi-sõjakurjategijaks, on varjunime all taotlenud Kanada Buenos Airesi saatkonnas emigratsiooniviisat Kanadasse. Oma kirjale suurema kaalu andmiseks informeris Littman viisa taotlemise loost Ühendriikide võimsama ajalehe „New York Timesi" reporterit Ralph Blumenthali, kes avaldas Littmani informatsiooni, andes sellega Mengele- loole vajalikku seljataguse ja kaalu.

Oma kirjas peaminister Mulroneyle nõudis Sol Littman Mengele loo uurimist. Sol Littmani kahtlustused töid pikalt ja laialt ära Kanada ajalehed ning Wiesenthali organisatsioon oli saavutanud oma eesmärgi — Kanada oli kerkinud ajakirjanduse tulipunkti sobiva varjupaigamaana tagaaetud natsidele. Oletatakse, et selle kampaania survel tegi peaminister Mulroney lõpuks otsuse Mengele viisa loo uurimiseks, kuid laiendas loodud uurimiskomisjoni tegevust ka kõigile juutide poolt kahtlustatud natsi sõjakurjategijate mineviku selgitamisele.

Kui kohtunik Deschenes asus Sol Littmani Mengele loo uurimisele, siis kutsuti uurimiskomisjoni ette ka Sol Littman, kellelt kohtunik ja õigusministeeriumi advokaadid pärisid aru, milliste andmetega ta opereeris kui ta peaminister Mulroney'le oma kirja kirjutas. Nüüd selgus, et Littmani „tõendite" portfell oli väga kerge, peaaegu tühi, ning natsikütt oli kasutanud peaministri mõjutamiseks bluffimise tehnikat. Littmani dokumendiks oli ainult üks Ühendriikide arhiivist saadud kirja ärakiri. Selles kirjas üks Kölnis asunud Kanada viisakontrolli ametnik oli pööranud Ühendriikide võimude poole Mengele isiku kohta lähemate andmete saamiseks, kahtlustades, et Kanadas elav Joseph Menke nimeline mees võib olla Joseph Mengele.

Littman tegi kohe sellest järeldused, et sõjakurjategija Mengele on võibolla tulnud Kanadasse ning tema arvates oli see küllaldaseks põhjuseks peaminister Mulroney'le kirja kirjutamiseks. Deschenesi komisjoni uurimisistungil viibiv õigusministeeriumi advokaat Whitehall oli aga hoopis teisel arvamisel ning mainis külmalt, et ükski mõistlik inimene ei oleks tulnud Ühendriikidest saadud kirja põhjal sellisele järeldusele nagu seda tuli Littman, keda Whitehall nimetas „vigilanteks" — organisatsiooni liikmeks, kes võtab seaduse ja korra eest hoolitsemise enda kätte.

Uurimiskomisjoni istung muutus väga palavaks, kui juudi organisatsioonide advokaadid hakkasid Whitehall'i ründama. Advokaatide vihavalangud jätkusid veel pärast seda kui kohtunik oli istungi lõpetanud. Viha oli mõistetav, kuna Sol Littman, kes pidevalt on alla kriipsutanud N. Liidu „tõendite" tähtsust Kanadas asuvate sõjakurjategijate paljastamiseks, sattus ka oma „tõenditega" väga naeruväärsesse olukorda, jättes kanadalastele mulje, et juudi organisatsioonide poolt üles piitsutatud natsi-sõjakurjategijate jälitamise aktsiooni võib pidada kusagilt poolt suunatud

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

14. ja 15. dets.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

21. ja 22. dets.
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ARSTID

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dimnick Cr.
Tel. 489-0562

Kommentaarid

(Algus lk 2)

ja juhitud Ida-Euroopast ja Balti riikidest pärit rahvusgruppide halvustamise kampaaniaks, mis baseerub kokkusoperdatud tõenditele.

★

Läänemaailmas minnakse N. Liidu kommunistliku rezhiimi kummardamisega sageli väga kaugele ning asjaosalised ei tea pärast kas silmi häbi pärast maha lüüa või hoopis kinni katta. Nii on ka lood käesoleva aasta Nobeli rahuauhinna andmisega tuumasõja ärahoidmiseks loodud rahvusvahelisele arstide ühingule, kus esimeesteks on venelane dr. Jevgeni Tshazov ja ameeriklane dr. Bernard Lowns, kes on ka tegelikult auhinna saajateks.

Juba auhinna andmisel mainis „Vaba Eestlane" oma kommentaarides, et Nobeli rahuauhinna komitee on märgist mööda lasknud, kuna Tshazov ei ole idealist, vaid vene juhtiva kliki hüpiknukk, kes ei ole mitte ainult Kremli juhtivate tegelaste ihuarst, vaid ka partei keskkomitee liige ja N. Liidu tervishoiuministri asetäitja. Seega läbi ja lõhki poliitiline tegelane, kelle ülesandeks on Kremli propaganda levitamine.

Auhinnakomisjoni otsust kritiseeris teravalt Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Kohl, kes tõi komisjonile saadetud kirjas avalikkuse ette, et Tshazov on ka tuntud inimõiguste allasuruja N. Liidus, kes kirjutas alla deklaratsioonile, millega nõukogude võimud hakkasid ründama dissident Andrei Sahharovit 1973. aastal. Kirjas nõuti Tshazovile auhinna andmise otsuse tühistamist ning toonitati, et Nobeli auhinnakomitee naeruvääristab kogu maailma ees neid inimesi, kes oma eluga riskides diktaatorite vastu võitlevad.

Auhinnakomisjoni silmad on nüüd häbi täis ja komisjoni esimees mainib, et ta ei teadnud midagi Sahharovi vastu suunatud laimukirjast. Kuid see teadmatuse taga varju otsimine ei vabanda auhinnakomisjoni, kelle ülesandeks ei ole poliitikat teha, vaid rahuauhind anda sellisele isikule, kes seda tõeliselt väärib.

AMI

„Põhjala Tütarde" jõululaadal tegevad olnud gaidid. Vasakult Ingrid Silm, Ülle Träss, Liisa Bovek, Ingrid Laar ja Taimi Petersoo. Foto: Ilme Lillevars

Gaidlipkonna „Põhjala Tütred" sisetegevus

Vestlus lipkonna juhi Margot Nortmaaga

Torontos tegutseb kaks eesti gaidide üksust. Mõlemad koondavad tüdrukuid hellakese east kuni vanemgaidi eani. Kuigi sihid ja töömeetodid on samad, on koonduste asukohad erinevad, võimaldades seega lastevanematel teha valikut transpordiolude sobivuse seisukohalt. Paljudel juhtudel alustavad aga tütred gaiditeed lipkonnas, kus nende emad on kunagi tegutsenud. Vanem kahest üksusest on „Põhjala Tütarde" lipkond. Viimase juhiks on jälle pärast lühemat vaheaega Margot Nortmaa, kellele esitame mõningaid küsimusi lipkonna töö kohta.

Margot, Sina oled teistkordselt lipkonna juht. Kas oli kutsumus tagasi tulla gaidtöö juurde?

Mina ei ole sellest tööst kunagi eemal olnud. Olin lipkonna juht 1972—1982. Siis võttis juhtimise üle Silvia Birk-Terts. Mina jäin lipkonna vanemaks. Käesoleval sügisel Silvia pidi loobuma juhi kohast ajapuudusel. Astusin siis tagasi oma endistesse ülesannetesse. Olen varem olnud hellakeste vanem ja gaidrühma juht.

„Põhjala Tütarde" lipkond pühitses mõni aeg tagasi 35-ndat aastapäeva. Olid Sina lipkonna sünni juures?

Ei olnud. Lipkond asutati maikuus 1949 esimese gaidüksusena Kanadas. Olin siis Rootsis. Alustasin gaidlust seal 1947. a. Borasi „Taaratütarde" lipkonnas.

Palju on lipkonnal praegu liikmeid ja kuidas need jagunevad gaidiastmete järgi?

Meil on praegu 101 liiget. Hellakesi on 17 pluss 5 juhti, gaide 16 pluss 4 juhti, vanemgaide 18 pluss 4 juhti. Ülejäänud liikmed kuuluvad „muttide" peresse. „Mutid" on vanemad tüdrukud ja juhid, kes hoiavad alal omavahelist gaidlikku sõprusringi ja aitavad kaasa lipkonna tööle. Peale selle on meil veel nimekirjas mitmesuguste ülesannete täitjaina kolm tüdrukute isa ja üks skaudijuht, kelle valdkonda kuulub lipkonnale kuuluvate Kotkajärve varade hooldamine.

Kus ja millal toimuvad koondused?

Hellakeste koondused toimuvad Eesti Majas iga laupäeva hommikul kella 9.30 — 11.30. Gaidid peavad koondusi samal päeval kella 10.00—12.00 Vana Andrese kirikus. Vanemgaidide koondused toimuvad ebakorrapäraselt, kuid vähemalt üks kord kuus Eesti Maja noorteruumis või erakodudes. Vanemgaide on ka rakendatud hellakeste ja gaidide töö juures.

Mida tüdrukud teevad või õpivad koondustel?

Sisekoondustel õpitakse katsejärkudes nõutud teadmisi, need on: gaidi seadused ja põhimõtted, metsatarkused, perenaise oskused, käsitöö, Eesti maateadus ja ajalugu, meie kirjandus, kunst ja luule. Kõik on kohandatud erinevatele vanusegruppidele.

Võiks märkida ka välistegevust. See haarab kanuumatku, laskmist, ujumist, talipäevi, linnamänge. On proovitud isegi talvekuudel kalapüüki jääaugust.

Oktoobrikuus toimus Eesti Majas jõululaat, mis paistis olevat tulvil ostjaist. Oli see uudne üritus majanduslikult edukas?

Laat õnnestus suurepäraselt. Võiks mainida, et oleme endid ise püüdnud majandada niipalju kui võimalik. Kui sa ei aita end ise, siis on väga raske küsida ühiskonnalt toetust.

Kas lipkond on enne korraldanud suuremaid ühiskondlikke üritusi?

Oleme seda teinud. Tulevad meelde meie peod, maskeraad, pannkoogiõhtud, moenäitus. Oleme teinud ja müünud jõuluvorste, müünud Karavanil käsitöid, levitanud jõulukaarte. Oleme isegi pesnud autosid sissetulekute hankimiseks gaidlikuks tööks.

Kuidas hindad lastevanemate abi lipkonna töös?

Ilma tütarlaste vanemate abita ei oleks meie suutnud korraldada suurüritusi. Alati on lugematul arvul käsi tulnud appi. Kujukaks näiteks on lipkonna kodu Kotkajärvel. Järvetare oli ehitatud vanemskautide poolt. Omandasime selle hoone 1973. a. Järvetare ehitati ümber lipkonna isade ja emade poolt. Sellest tehti väga mugav ja ilus kodu tüdrukuile, mille uksed on alati lahti sisseastumiseks.

Loomulikult on osavõetud paljudest laagritest. On mõned neist jätnud erilisi elamusi?

„Põhjala Tütred" on olnud igas Kanadas ja ka väljaspool Kanadat toimunud laagris, millest meie malev on osa võtnud. Iga laager jätab mingisuguse erineva mälestuse. Ei oska siiski ühtegi laagrit praegu esile tõsta.

Teie lipkonnal on kodu Kotkajärvel, millest oli juba juttu. Kas seda kasutatakse küllaldaselt?

Kasutamine võiks olla intensiivsem. Eriti kehtib see talvekuude kohta. Kuna saime omale kodu ümberehituse teel vanemast hoonest, siis põranda isoleerimine ei olnud võimalik, mis annab end tunda talvekülmades. Kotkajärvele on kerkinud uusi talvekindlaid hooneid, sellepärast majutamine pole kunagi probleemiks talvelaagrite ajal.

On Sinul midagi öelda tulevikuplaanide kohta?

Järgmisel suvel võtame osa Ühendriikide gaidide/skautide juubeli laagrist Kanada esindusüksuse koosseisus Järvemetsal. Hellakestel toimub nädalalõpu laager Jõekäärul. Esto'88 Austraalias on küsimärgi all. Kui seal toimub skautlike noorte maailmalaager, võtame loomulikult osa. Oleme selleks alustanud juba rahakogumisega.

Mida Sinul on öelda üldiselt eesti noorte tegevuse kohta Torontos vaatamata organisatsioonilisele kuuluvusele või mittekuuluvusele?

Aktiivseid eesti noored, gaidid või mittegaidid, on ülekoormatud mitmesuguste ülesannetega nii eesti kui ka kanada ühiskonnas. Tihti nõuame neilt liiga palju ja oleme solvunud kui noorte huvi kaob. Tasakaalu leidmine selles küsimuses on noortejuhi raskemaid probleeme.

Oli väga huvitav Sinuga kõnelda. Soovid midagi lisada enne kui paneme vestlusele punkti.

Ja, soovin küll. Meie tüdrukute põhimõte on olla eesti gaid, vaatamata lipkonna kuuluvusele. Meil on ka kolm liiget, kes on olnud aktiivsed üksuse asutamisest peale, seega 36 aastat. Need on Asta Piil, Hilja Kuutma ja Lia Orav. Lipkonnal on olnud nende aegade jooksul 12 juhti.

Tuleb meelde veel kaks südamelähedast aktsiooni. Toetasime omal ajal Saksamaal ühte suurt eesti perekonda, kus mõlemad vanemad olid haiged ja valmistame igal aastal jõulurõõmu Torontos üksikult elavatele vanadele eestlastele. Viimastel aastatel on see jõulurõõmu viimine sündinud „Ehatares", kuhu läheme ka sellel jõuluperioodil kaasas piparkoogikotike igale elanikule.

Lõpuks võiks öelda, et meie tüdrukud ei ole mitte ainult arukad ja töökad, vaid nad on ka kaunid. Esimene Miss ESTO'72 ja kaks järgnevat Miss Tallinn'at kuulusid „Põhjala Tütarde" lipkonda.

Kirjutanud Ervin Aleve

Gaidlipkonna „Põhjala Tütred" juht ngdr. Margot Nortmaa. Foto: Ervin Aleve

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

KINNISVARALAENUD 9.50%
ISIKLIKUD LAENUD alates 10.50%

Informatsiooniks helistada: 465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3, teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lestername, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $45.—,	kokku $107.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $23.—,	kokku $57.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $11.50,	kokku $29.50

USA-s:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $49.—,	kokku $111.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $25.—,	kokku $59.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $13.—,	kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .... 19........ Tellimise katteks lisan $.......... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

Lugupeetud endist juhatuseliiget

OSKAR PINT'i

mälestab leinas

St. Catharines'i Eesti Seltsi juhatus —

HERMAN MÖLDER abikaasaga
ARNOLD ALTOSAAR abikaasaga
HENN HÄNILANE
HELGI KRAMER abikaasaga
ASTA JOSTMAN abikaasaga
MILLI BORGSTRÖM
AVO SILLA abikaasaga
JAAN EICHENBAUM abikaasaga
EDUARD MIIL
ELMO PIIL abikaasaga

MEIE KESKELT LAHKUS HEA EESTLANE JA ARMAS SÕBER

OSKAR PINT

Mälestavad leinas

ABNER, EVALD ja DAGMAR
JÄÄGER, MEINHARD ja HEDVIG
JÜRGENSON, HARALD ja NANCY
JÜRISSON, OTTO
KÄRNER, HELJU
KUUSEMÄE, ULRICH ja ALICE
LAAS, ARNOLD ja LIISU
LOON, WALTER ja AINO
NAIRISMÄGI, ERIK ja LINDA
PIHL, KALJU ja ARMILDE
RANNALA, ROBERT ja HILJA
SAMLER, AUGUST ja LEILI
TAMME, ALEKS ja MAI
TAMMEMÄGI, VOLDEMAR perekonnaga
TIELS, RODA
UUSOJA, HILDA
VARANGU, KALJU ja SAIMA
VIILMA, JUHAN ja VAIKE

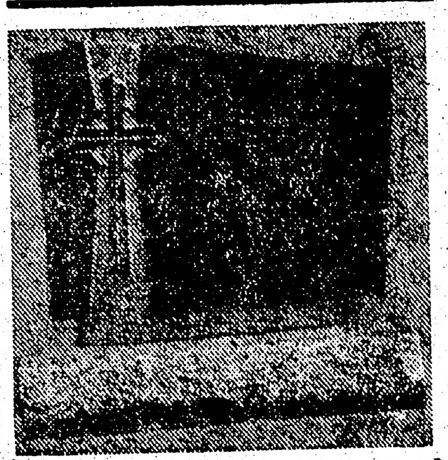

HAUAKIVID

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

OSKAR PINT

Mälestavad

ARVO ja VAIGE NIITENBERG
TIIT ja TIINA TRALLA
ENN ja IVI KIILASPEA

PÄRAST PIKKA KANNATUST LAHKUS MEIE KAUAAEGNE USTAV NÕUKOGULIIGE

OSKAR PINT

Sündinud 8. detsembril 1906 Võrumaal
Surnud 9. detsembril 1985 St. Catharines'is

Mälestavad

ST. CATHARINES'i EESTI EV. LUTERIUSU PAULUSE KOGUDUS, ÕPETAJA, JUHATUS, NÕUKOGU ja NAISRING

Issand ütleb:
Mina elan ja teie peate elama.
Joh. 14:19

Kasakate traagika fookuses

Sõja lõpul andsid inglased Stalinile välja kasakad, kes olid võidelnud Stalini vastu. Nüüd on krahv Nikolai Tolstoi kirjutanud sellel teemal raamatu „The minister and the massacres" (Minister ja massaaker), kus ministri all mõeldakse end. peaminister Macmillanit. Raamatu ilmumist on püüdnud takistada viimase perekond.

„The Times" märgib, et varem ilmunud mälestuste raamatus „War Diaries" lord Stockton, kes isiklikult oli kasakate väljaandmisel tegev briti poolel, kinnitab, et otsus nende tagasisaatmiseks N. Liitu tähendas kõigile orjapõlve või surma. Inglise poolel kardeti, et Stalin oleks kasakate repatrieerumisest keeldumist võtnud kui Jalta kokkuleppe rikkumist.

Krahv Tolstoi, Leo Tolstoi suguvõsast, on kogunud uusi materjale sellest häbiväärsest loovutamisest, milel eest esmaselt vastutas peaminister Macmillian ise.

EPL

Mälestame leinas

PAUL MERILA't

sündinud 1909 Tartus
surnud 8. detsembril 1985 Torontos

OMAKSED ja SÕBRAD
Austraalias, Kanadas ja Kodu-Eestis

Pärast pikka kannatusrohket haigust kutsus Jumal enda juurde meie armsa

ALEKSEI LEHTSALU

Teda mälestavad vaikses leinas

AKKER, FLORA ja ARNOLD
ALATALU, MINNA
KAAR, SIGRID ja TIIDO
KALDA, RITA ja ANDREI
KRUUS, EWALD
KURM, AIN perekonnaga
KÖÖSEL, FRED perekonnaga
LÄTT, MARIANNE ja KAHRU
MILLISTVER, JAKOB perekonnaga
MUSTIS, KARL
PEREMEES, ELLA
PIHLAP, IRENE ja VIKTOR
PUNA, KALJU perekonnaga
PÄTS, KARL
REILJAN, AINO
TUBRO, LINDA ja HELMUT

Kehakaalu tõus tähendab pikka iga ja head tervist

WEST LAFAYETTE, Ind. (AP) — Paisuv talje, keskeaga kaasuv näriv probleem, võib tegelikult tähendada pikka iga ja head tervist, ütleb üks toitlustamise eriteadlane.

„Viimased urimused näitavad, et kui sa tahad kauem elada, sinu kaal peaks vananedes tõusma vähemalt 20 protsendi võrra," väidab R. Paul Abernathy, Purdue ülikooli toidu ja toitlustamise osakonna juhataja.

„Mehe kehakaal tõuseb keskmiselt 17 protsenti 20 ja 40 aasta vahel, naistel veel enamgi. Pärast 20ndat eluaastat iga normaalse, saleda inimese kehakaal võib tõusta üks nael aastas."

Soovitakse osta
MATUSEPLATSI KAHELE
Mt. Pleasant või mõnel teisel kalmistul.
Helistada 481-7921
(õige tel. number)

„VABA EESTLANE"
on valvel eestluskonna üldhuvide eest

Armast

PAUL MERILA't

mälestab kurbuses

EHATARE pere

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile kaugel ja ligidal, kes meie kalli tütre

HILJA ZEILINGER'i

surma puhul meile kaastunnet avaldasid, meid leinas lohutasid ja nii rohkete lilledega tema kalmu kaunistasid.

Eriline tänu õpetaja Edgar Heinsoole tema lohutavate sõnade ja suure abi eest.

JOHANNA ja HEINRICH JÕESAAR

Leinateateid

Rootsis Olofstromis suri 4. septembril Elmire Aalde, sündinud 13. septembril 1902 Riidajas.

Inglismaal Londonis suri 10. septembril Richard Loog, sündinud 7. novembril 1903 Tartus.

Inglismaal Londonis suri 23. septembril Oskar Winzel, sündinud 1909. a.

Inglismaal Westcliff on Seas suri 6. septembril Meeri van Schagen, neiuna Heinmets, sündinud 22. juulil 1914 Mustjalas.

Inglismaal Leicesteris suri 3. septembril Eerik Sellkääri.

Rootsis Lundis suri 25. septembril Elvi Lõhmus, sündinud 19. septembril 1924 Kihelkonnas.

Rootsis Borasis suri 30. septembril Friedrich Paet, sündinud 3. aprillil 1912 Saaremaal.

Rootsis Norrtäljes suri 29. septembril Erna Linhein, sündinud 27. detsembril 1906 Pärispeal.

Iirimaal suri 14. augustil Amanda Ilves, sündinud 19. juunil 1908 Eestis.

Tallinnas suri 22. augustil Arno Samovarov, sündinud 19. augustil 1927 Vändras.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

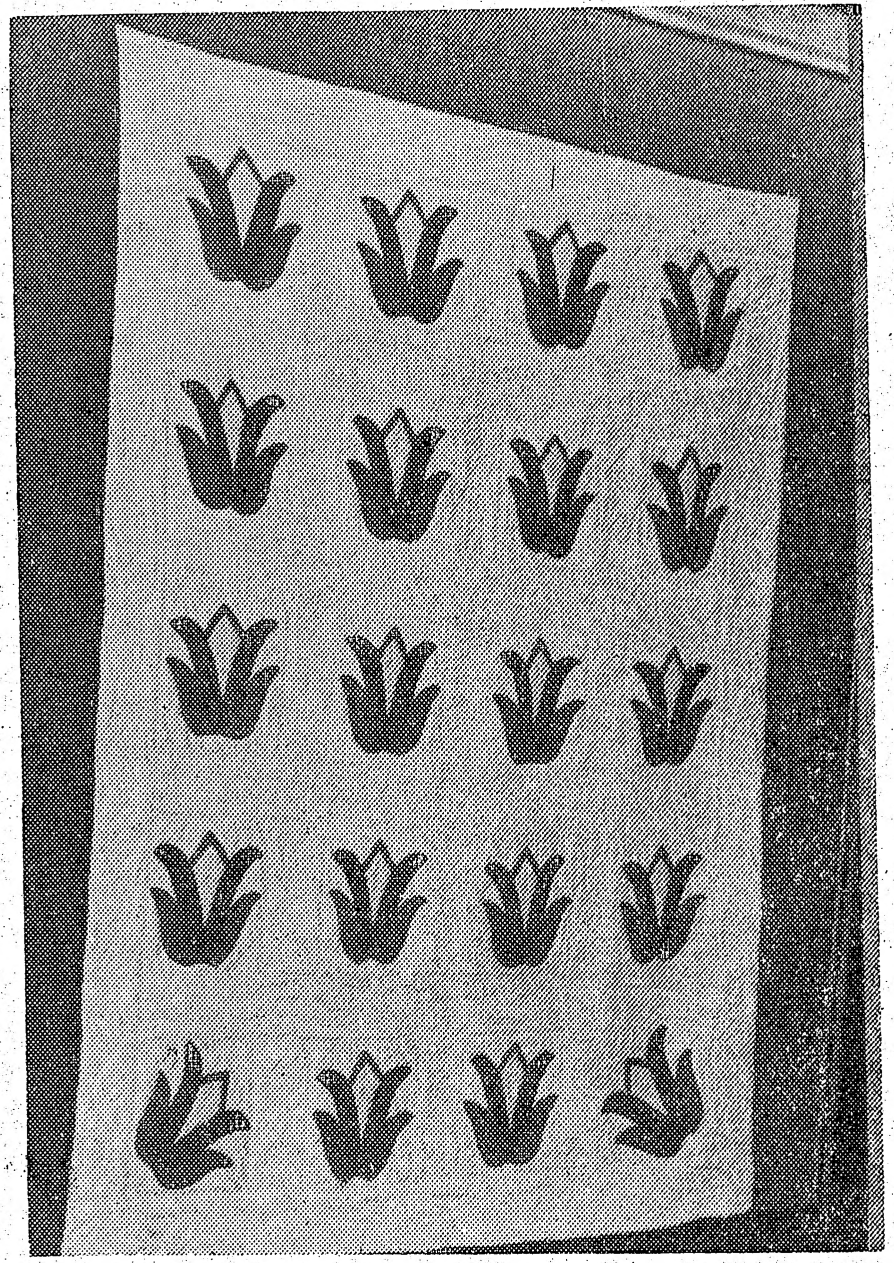

Eesti Etnograafilise Ringi etnograafilisel pärastlõunal olid välja pandud möödunud talvisel käsitööde kursusel valmistatud tepptekid, mis tähelepanu äratasid oma suure töönõudluse ja ilu tõttu. Pildil Salme Vesi „Tulbid" nimeline tepptekk. Foto: Vaba Eestlane

---

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

R. S. KANE LTD.

Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

AKIVID
ettevõte
MORIALS LTD.
ge St. Toronto,
M4S 1Z9
Eglintoni vahel)
487-2147

traagika

dsid inglased Stali-
ad, kes olid võidel-
tu. Nüüd on krahv
kirjutanud sellel
„The minister and
(Minister ja mas-
inistri all mõeldak-
nister Macmillanit.
iist on püüdnud ta-
perekond.
märgib, et varem
estuste raamatus
lord Stockton, kes
sakate väljaandmi-
poolel, kinnitab, et
agasisaatmiseks N.
kõigile orjapõlve
ise poolel kardeti,
kasakate repatriee-
umist võtnud kui
e rikkumist.
Leo Tolstoi sugu-
nud uusi materjale
sest loovutamisest,
selt vastutas pea-
llian ise.
EPL

u tõus
pikka iga ja
ist

YETTE, Ind. (AP)
e, keskeaga kaasuv
võib tegelikult tä-
iga ja head tervist,
stamise eriteadlane.
imused näitavad, et
kauem elada, sinu
nedes tõusma vähe-
ndi võrra," väidab
thy, Purdue ülikoo-
lustamise osakonna

aal tõuseb keskmi-
20 ja 40 aasta va-
enamgi. Pärast 20-
ga normaalse, sale-
nakaal võib tõusta
"

pärastlõunal olid
de kursusel val-
asid oma suure
esi „Tulbid" ni-
: Vaba Eestlane

TASUTA saadaval ilusad kalendrid

Hel. Toomas Mankin, tel. 482-5544

* * *

Kinnisvarade ostu ja müügi puhul

(ELUMAJAD, ÄRIRUUMID JA SUVILAD)

Toomas Mankin
Associate Broker

Kontoris 482-5544
kodus 447-3782

L.S. Snelgrove (1981) Ltd.

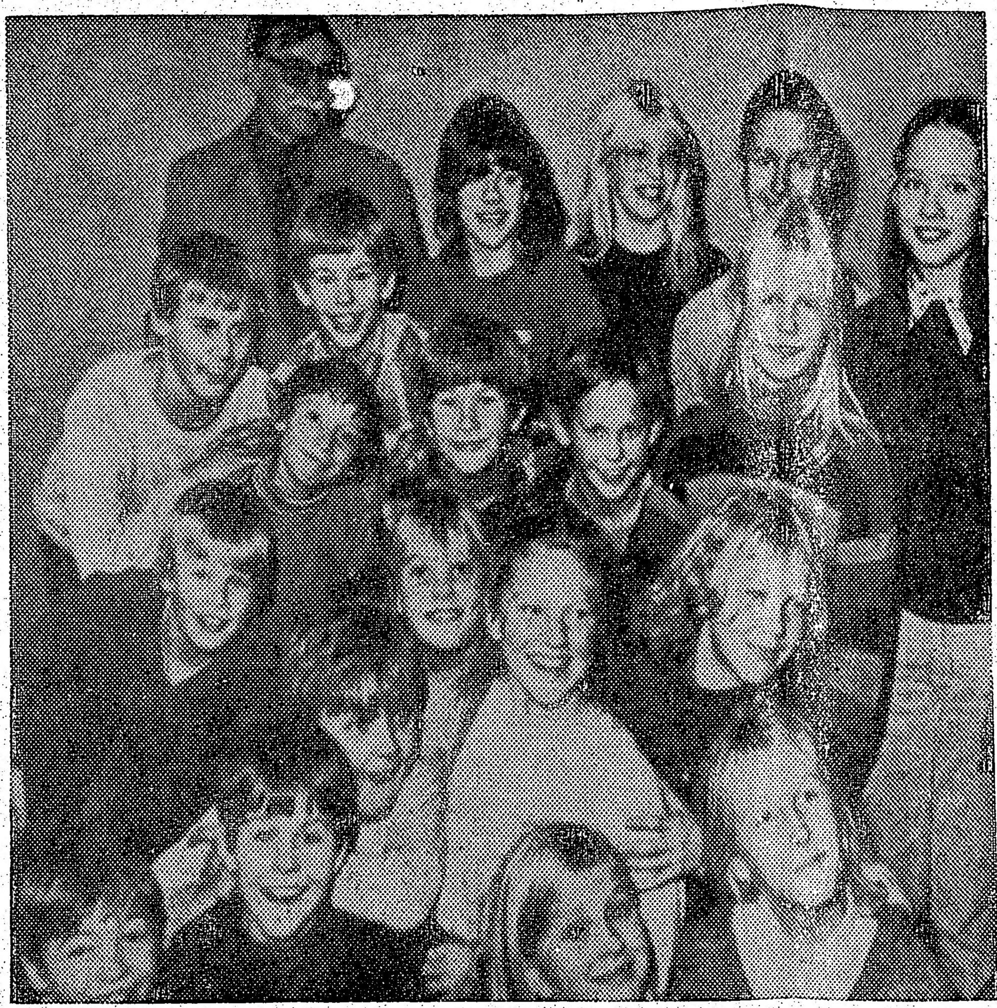

Stokholmi eesti koolis lavastati Ao Vaksi lastenäidend „Jõuluraadio Põhjamaalt", ühe lendava raadioreporteri seiklusi kolumatside maalt. Pildil tegelased koos näitejuhi ja autori Ao Vaksiga.

KIRIKUD

ESIMENE EESTI EV. LUTH. KOGUDUS HAMILTONIS
Kirik: 18 Victoria Ave. S.
Hamilton, Ont. L8N 2S6
Õpetaja T. Nõmmik,
3 Mapleside Ave. Hamilton, Ont.
L8P 3Y4, tel. 527-0410

Laupäeval, 14. detsembril kell 16.00 ADVENTKONTSERT Hamiltoni kirikus. Orelil NORMAN I. REINTAMM. Sissepääsuks korjandus.

Pühapäeval, 22. detsembril kell 10.00 INGLISKEELNE ADVENDI- ja JÕULUTEENISTUS Hamiltonis, meie tavalises kirikus. Teenib õp. K. Kuskevics, orelil Eva Rammo.

JÕULULAUPÄEVAL, teisipäeval, 24. detsembril kaks jõuluteenistust:

Kell 13.00 JÕULUTEENISTUS Kitchener-Waterloos, S. John'i kirikus, 22 Willow St. Waterloo. Teenib stud. tehol. Tiit Tralla, solist sopran Aino Tera. Orelil Ilse Conrad. Laululehed.

Kell 19.00 JÕULUÕHTU LITURGILINE JUMALATEENISTUS ST. PETER's Anglikani kirikus, 705 Main Street East, Hamilton — samas kus möödunud aastal. Teenib PIISKOP KARL RAUDSEPP. Laulab H.E.S. SEGAKOOR Olaf Koppvillemi juhatusel, orelil Eva Rammo. Laululehed.

ESIMESEL JÕULUPÜHAL, kolmapäeval, 25. detsembril kell 14.00 JÕULUTEENISTUS JERUUSALEMMAS, Redeemeri luteriusu peakirikus. Teenib koguduse õpetaja. Lähemalt ajakirjanduses.

Pühapäeval, 29. detsembril kell 17.00 VANA-AASTA JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA Hamiltoni kirikus. Teenib õp. Albert Roost, orelil Norman I. Reintamm. Lahkunute mälestamised, laululehed.

Pühapäeval, 5. jaanuaril 1986 kaks teenistust:

Kell 11.00 KOLMEKUNINGA PÜHA JUMALATEENISTUS kirikklas. Teenib koguduse õpetaja, klaveril Eva Rammo. Laululehed.

Kell 19.00 sama teenistus EHATARES. Teenib koguduse õpetaja, orelil Juulie Härma.

Koguduse õpetaja viibib 20.—30. detsembrini koos „ESTONIA" koori ja kümnekonna koguduse liikmega Pühal Maal, teenides seal esimesel eestikeelsel luteriusu jõulujumalateenistusel Jeruusalemmas.

Õpetaja Nõmmikut asendavad sellel ajal järgmised vaimulikud: piiskop Karl Raudsepp, tel. (416) 751-2276; õpetaja Oskar Gnadenteich, tel. (416) 934-8221 ja (416) 698-7977, ja õpeaja Albert Roost, tel. (416) 244-9270.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)

Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 22. detsembril kell 17.00 noorte küünlavalguse adventiteenistus ja jõulupuu.

Õpetaja viibib Pühal Maal 20—30. detsembrini, teda asendab piiskop K. Raudsepp, tel. 697-7977 ja õp. A. Roost, tel. 244-9270.

Sülitamist peetakse mõrvakatseks

FLINT — Meest, kes kannab AIDS'i viirust ja sülitas politseinikule näkku, süüdistatakse nüüd mõrvakatses, kuna politseinik võivat olla nakatatud. Arst, kellelt nõu küsiti, arvab siiski, et haigust ei saa sülje kaudu edasi kanda.

SAARNIIDU
maalid müügil
567 Roehampton Ave.
488-5895

Osvald Timmase uued akvarellid

Osvald Timmas — recent paintings in watercolour Region of Peel Art Gallery Oct. 30—Dec. 1. 1985

Osvald Timmas on üks meie produktiivsemaid ning distsiplineeritumaid kunstnikke, kes on võimeline igal aastal uue näitusega esinema. Tänavusügisene väljapanek toimus ülalnimetatud galeriis Bramptonis, mis töötab Peel piirkonna toetusega.

Galerii on uus, puhas ning hea valgustusega ja Osvald Timmase hoolikalt lõpetatud ning sama hoolikalt raamitud väljapanek, mis peamiselt haarab aastaid 1983—85 oli selles galeriis värvikõlav ning elegantne. Numbriliselt oli väljapanek suurearvuline (72), lisaks peagaleriile oli kasutatud ka kahte kõrvalsaali.

Mõningad kompositsioonid näitusel on akvarellitehnika seisukohalt erakordselt suureformaadilised, 3 x 5 jalga mõõtmeis. Timmase loomingulist olemust vaadeldes leiame, et ta jätkab suures joones samas tema väljakujundatud monotüüpilises vesivärvi valgumistehnikas. Aina rohkem leiame siiski pintslikujunduses rõhutatud vorme. Olenevalt teemalisest või kompositsioonilisest vajadusest. Suurem osa niisugust vormide esile tõstmisest on tehtud tumeda, koguni musta värviga, mis toob väljapanekusse koloriidilise tõsiduse.

Timmase loomingu inspiratsioon tuleb looduse vaatlusest pilguga, mis suunatud allapoole horisonti. Teda huvitavad maapinna, kaljude, veeuurete ning kivide tekstuurid või koguni maapind ja liiv selle abstraktses ornamendikas. Vastavalt on ka Timmase koloriit rahunenud peamiselt maapinna pehmetesse pruun-kollastesse nüanssidesse. Ainult siin-seal vilksatab taeva ja vee sinist ning vahest ka roostetuse tekstuure.

Tema kompositsioon koosneb mitmeist maalipinda täitvaist kujundeist ilma domineeriva keskse vormita. See looming on dekoratiivselt särav; hilisemail aastail siiski tõsidusse kalduv, tundub kompositsioonilt ülirikkalik. See tuleneb nii ainestikust kui ka kunstniku isiklikust eelistusest.

Kuna galerii asetseb Bramptoni linna keskel, siis on näitusel olnud palju külastajaid; et maalid on külastajaile meeldinud kinnitavad paljud ostud.

ABEL LEE

FLORIDAS BOCA RATONIS
MAJA ÜÜRIDA HOOAJAKS VÕI NÄDALATE VIISI
3 magamistuba, mõned minutid ookeanist ja „Intracoastal"
Informatsiooniks (416) 445-8454

Meie telefoninumber muudetakse

Pärast 16. detsembrit võtke 392 ja siis need samad 4 numbrit, mis telefoniraamatu sinistel lehekülgedel (blue pages).

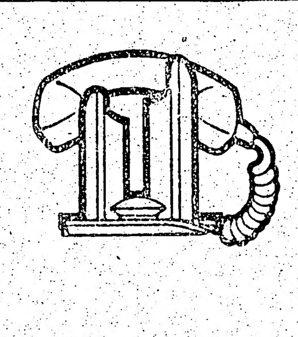

KAL'S TECHNICAL SERVICES
Property Management Division
Kui vajate kinnisvarade valitsemise alal abi ja nõu või olete puhkusel ning vajate oma kinnisvarade järelevalvet!
Mõõdukad hinnad! HELISTAGE 781-6766

SOBIV JÕULUKINK
NEEME JÄRVI HELIPLAAT — TUBIN, SIBELIUS jt.
Saadaval Eesti Abistamiskomitee äris Eesti Majas. Posti teel või koju toomine: A. Teder, 29 Bowden St. Toronto, Ont. M4K 2X3. — Tel. (416) 465-5382

OSTKE JÕULUKS KUULSAT
skandinaavia jõulujooki
JULGLÖGG
Saadaval delikatessärides või helistage meile tel. 678-0345
SCANDINAVIAN BEVERAGES
2425 Lucknow Dr. Unit 4,
Mississauga, Ontario L5S 1H1

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

Kanadas 61000 kodu tualetruumita

OTTAWA — Tänapäeva kõrgtehnoloogia ajal on Kanadas veel 61000 kodu ilma toaletita ja 92000 ilma vannita. Statistics Canada uurimus tehti 35000 majapidamises ja projekteeriti siis üheksale miljonile majapidamisele.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 33 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Müüa Eesti Vabariigi metallmünte ja paberrahasid soodsate hindadega
Sobiv kingitus jõuludeks kõigile, noortele ja vanadele, ka investment. Küsige tasuta hinnakirja: Koit Vanema, (Eesti Numismatist). Aadress: Suite 306, 117 West 17th St. North Vancouver, B.C. Canada. Tel. (604) 984-9672

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

TÄHELEPANU!
Äri on avatud jõulunädalal: 23. ja 24. dets.
Suletud: 25., 26., 27. ja 28. dets.
Avatud vana-aastapäeval, 31. dets.

PAGARI- JA KONDIITRISAADUSED, DELIKATESSID, SHOKOLAADID JA MAIUSTUSED

Suur valik kala- ja lihasaadusi ja juuste.
Tordid pidulikkudeks sündmusteks.
80-istmeline kohvik.

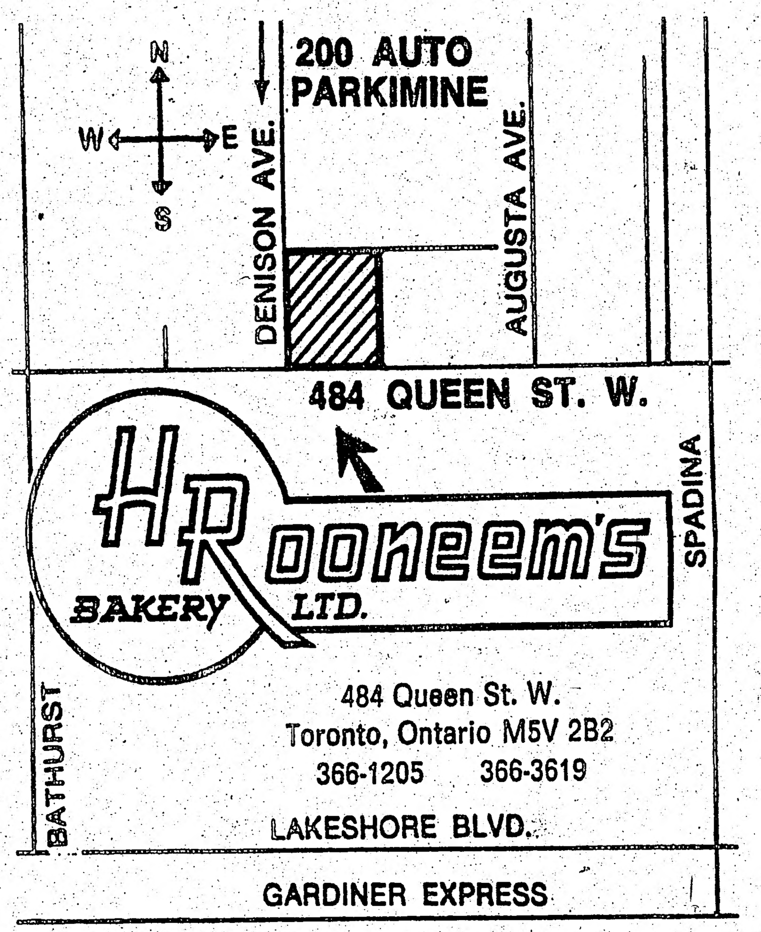

Ajalooline koguteos — sobiv kink pühadeks ja tähtpäevadeks
„EESTLASED KANADAS II"
513 lk., millest ingliskeelseid resumeid 87 lk. (I ja II).
Hind nägusas köites $29.00. Saatekulu Kanadas $1.50, välismaadele $4.00
Postiteelsed tellimised saata: „Eestlased Kanadas" c/o E. Kuris, 2 Jocelyn Cresc., DON MILLS, Ont., M3B 1A2. Telefon 444 5173.
Tshekid kirjutada Kanada Eestlaste Ajaloo Komisjoni nimele.
Teos on müügil ka „VABA EESTLASE" talituses ja ABISTAMISKOMITEE kaupluses.

UDUSULGTEKID!
Alates $89
IDEAALNE KINK

* Udusule ja sule segu
* puuvillane esmaklassiline katteriie.
* pikki sulud sulgede liikumise tõkestamiseks.

VÄLJAMÜÜK 10—30% hinnaalandust
UUDIS! Täisvillased antireumatismi vatitekid, padjad, madratsikatted otse Saksamaalt
Pildil olev on koloniaalstiilis, alates $170.—

MEIE UUENDAME TEIE VANU UDUSULGTEKKE!

4544 DUFFERIN ST. (lõunapool Finchi) 665-8855
2311 BLOOR ST. W. (Windermere) 763-7326
1884 KENNEDY RD. (Ellesmere) 297-0359
1801 DUNDAS ST. E. Kendalwood Plaza, Whitby 571-1933

SPORT

Meie tänavune sporditäht Kia Puhm

Ontario, aga ka Kanada noortest ujujaist on 13-aastane Kia Puhm äratanud oma heade saavutustega tähelepanu. „Swimm Canada" (august/september) kirjutab kolmest noorest edasijõudnud ujujast, kellest üks on eestlane Kia Puhm, kes kuulub Etobicoke Swimming Club liikmeskonda, milline organisatsioon on andnud Kanadale mitmeid tippujujaid.

Clubi bülletäänis EOMAC NEWSLETTER (Etobicoke Olympium Master's Aquatic Club) septembri numbris, kus iga liikme kohta aastased tulemused on loetletud, on kokku võetud ka Kia saavutused:

„Ilo Puhmi tütar Kial oli väga tegevusrohke suvi. Montrealis peetud Kanada meistrivõistlustel ujus ta 100 m selili ajaga 1.10,03 ja jäi 17-ks 200 m seliliujumises ajaga 2.26,30. Järgmiseks olid võistlused Edmontonis Kanada noorte meistrivõistlustel, saades seal kaks esimest kohta 100 m ja 200 m seliliujumises aegadega 1.07,92 ja 2.25,92, neljas 400 m individuaalses kompleksujumises 5.22,01. Sellele järgnes sõit Prantsusmaale, Dunkirkis peetavaile Prantsuse ujumisvõistlusile, võisteldes kaasa Kanada noortevõistkonnas. Oma heade tulemuste tõttu oli 13-aastane tütarlaps valitud Kanada esindajaks, kuid kogu Kanada naiskond oli noorim võistlusil.

Kia lisas kaks fantastilist tulemust, ujudes 100 m selili ajaga 1.09,15 ja jäi sellega neljandale kohale; 200 m oli tagajärg 2.27,55, mis andis viienda koha.

Tema treener Chris Givens ütles, et möödunud suvi on olnud Kiale läbimurdeks ja ta loodab eriti palju temast eeloleva aasta võistlusil. Asjaseil Põhja-Ameerika Balti ujumisvõistlusil ta oli parim, ujudes neli uut võistluste rekordi ja saades Robert Reimani mälestustrofee.

„Swimm Canada" ütleb, et 13-aastane Kia Puhm võivat olla pika distantsi (50 m basseinis) avastuseks, kuna tema kaks võitu 100 m ja 200 m olid ujutud just sellises basseinis. Ta oli viimsetel nädalatel enda tulemusi parandanud neil aladel üle kahe sekundi võrra.

Kuid Kia ise väidab, et „meie klubil läks hästi, igaüks parandas oma tagajärgi rahvuslikel ja noortevõistlustel. See annab mulle palju usaldust programmi vastu."

Kia on ujunud Chris Givensi juhtimisel viimased neli aastat, kes oma õpilast hindab tõsiselt töötajaks ja naudib praktiseerimist. See on noorele ujujale küllaltki pingutusi ja aega nõudvaks, et ta varahommikul enne kooli mitu tundi ujumisele kasutab ja pärast kooliaega uuesti end treeningule pühendab, sest ta teab, et vaid harjutused teevad ta meistriks, on seda juba teinud tänavu suvel Kanada ujumistel, aga veelgi rohkem peaks andma meistritunnustusi järgmistel aastatel, kuna tema tulevik olevat väga lootusrikas, ütles ujumisajakiri.

Oma seliliujumise kõrval püüab Kia end parandada ka individuaalses kompleksujumises, millega olevat eelduseks see,

et ka teised sama ala harrastavad, mis annab võistlusmomente ka treeningutundidel.

Praegu 13—14-aastaste vanusegrupis on Kia kolmandal kohal Kanadas 100 m ja 200 m seliliujumises ja 19-ndal kohal 400 m individuaalses kompleksujumises, millele juurde võib märkida, et Nancy Garapick'u 1976-ndal aastal olümpiaadil saavutatud selili rekordeid pole üheksa aasta jooksul suudetud purustada.

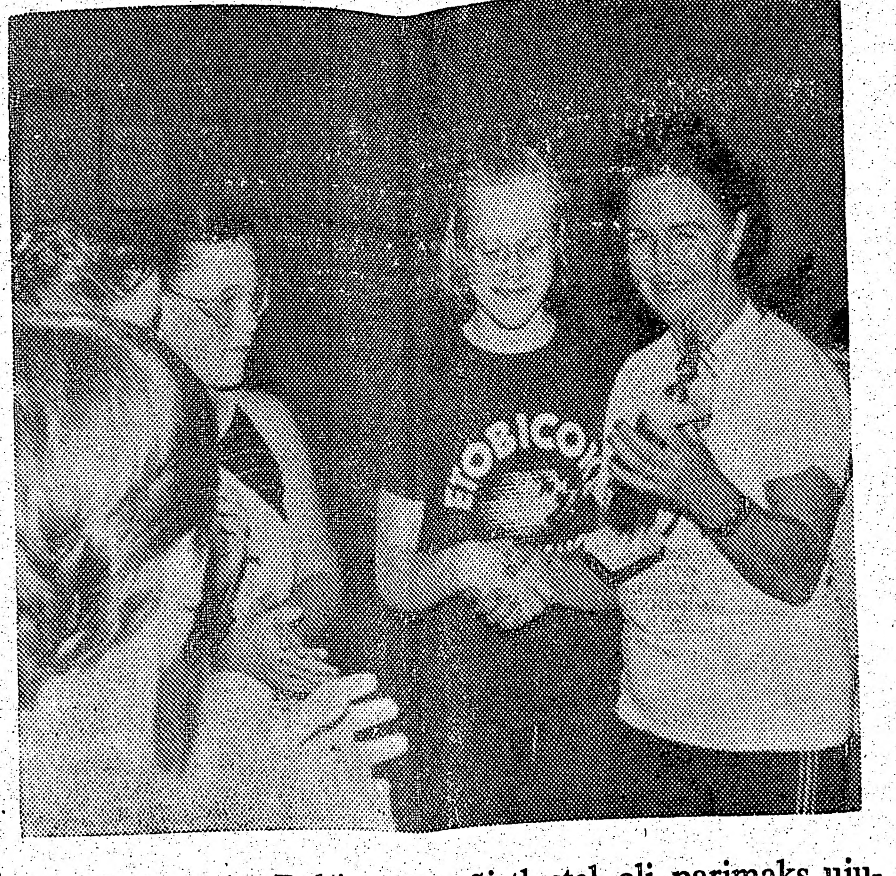

Põhja-Ameerika Balti ujumisvõistlustel oli parimaks ujujaks Kia Puhm, kes saavutas neli rekordit. Pildil annab võistluste peakorraldaja Mai Puhm talle üle Robert Reimani mälestustrofee. Paremalt Mai Kreem ja Kia Puhm.
Foto: Vaba Eestlane

Cindy Õunpuu ujus Austinis

Austinis, Texases peetud ujumisvõistlusel, millest osa võttis häid saksa ja kanada ujujaid, võttis osa ka eestlane Cindy Õunpuu, kes tuli 200 m naiste rinnuliujumises, kus uue USA lahtise rekordi ujus idasakslanna Silke Hoerner ajaga 2.29,78, teiseks ajaga 2.29,92.

Kanada naisujujaist oli neljas 800 m vabaujumises Debbi Wurzburger ajaga 8.45,88, 200 m rinnuliujumises kuues Guylaine Montmagny 2.38,09, 200 m liblikujumises kolmas Donna McGinnis 2.12,44. 400 m vabaujumises viies Kanada naiskond ajaga 3.54,02. 400 m kompleksujumises olid Kanada naisujujad neljandad ajaga 4.20,57.

Kanada meesujujaist Tom Ponting saavutas uue basseini rekordi 200 m liblikujumises ajaga 1.58,69, 200 m rinnuliujumises oli teine Etienne Dagon 2.18,81, meeste 400 m teatevabaujumises oli Kanada meeskond seitsmes, 100 m seliliujumises oli teine Mark Tewksbury 56,51, 100 m liblikujumises oli esimene Tom Ponting 53,93-ga.

Spordimärkmeid

Tänavu maailma kõigi aegade kolmanda kolmikhüppe tulemuse 17.86 hüpanud Charles Simpkins on esimene, kel ühel võistlusel on 6 korda õnnestunud hüpata 17 meetri joonest kaugemale. Sellega tuli ta toime USA meistrivõistlustel, kus 17.52 andis talle kolmanda koha. Simpkinsi hüpete keskmine oli 17.37. Varem on Viktor Sanejev 1972. aastal hüpanud 5 korda 17 meetrist kaugemale. Simpkins sai 19. oktoobril 22-aastaseks. Kolmikut hüppab ta 1982. aastast, mil parim tulemus oli 15.23. 1983. a. juba 16.64, 1984. a. 16.76 (tagantuulega koguni 17.18).

MALE

Eestlased viigistasid austerlastega

Möödunud pühapäeval toimus Eesti Maleklubil võistlus Austria Maleklubiga 12 laual 2 x 75 min. Võistlus kujunes väga tasavägiseks ja lõppeski viigiga 6 punkti 6 vastu.

Eestlasist mängisid Martin Veltman (võitis), Jaak Triefeldt (0,5 p.), Hans Jürman (0), Olev Randoja (0), Alfred Kuus (0,5), Georg Orgusaar (0,5), Valdeko Pikkand (0), Toivo Kõhelik (0,5), Boris Bockfeldt (0), Jaak Riga (1), Max Pentre (1) ja Andres Loorits (1). Võistluste kohtunikuks oli Lembit Joselin.

☆

12. jaanuaril kell 1.30 päeval toimub Eesti Majas Paul Kerese sünnipäeva tähistav malevõistlus kahes klassis. Üle 14-aastastele ja nooremaile 2 x 30 min. neljas voorus. Aleksander Praks on pannud nooremaile välja auhinnad.

RISTSÕNA NR. 1266

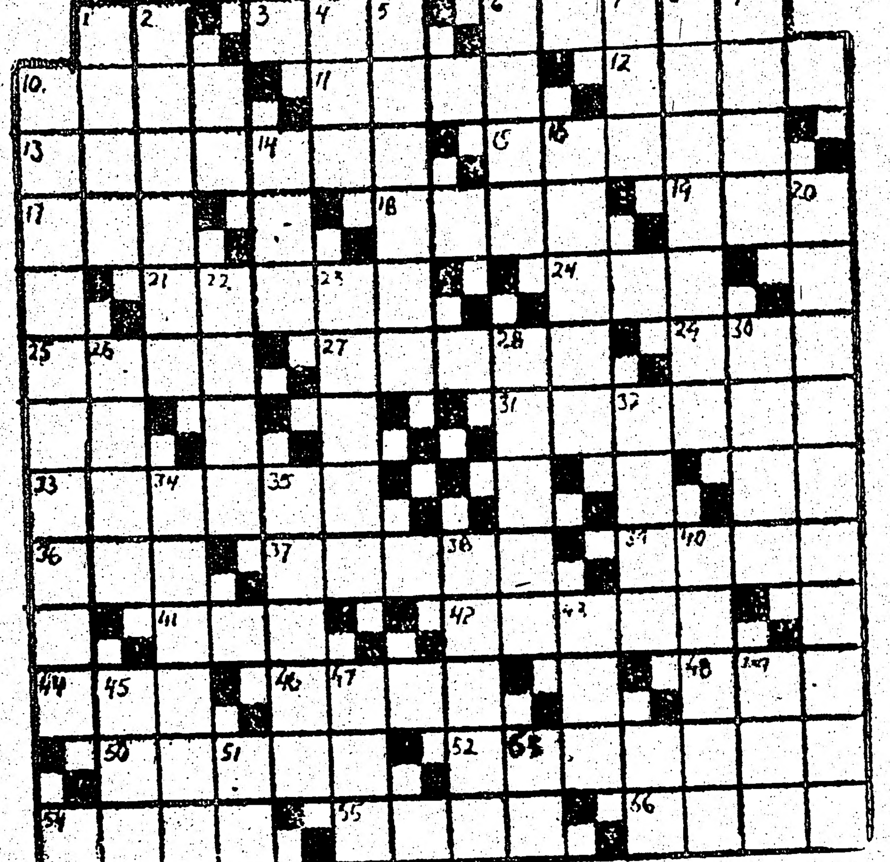

Põikread: 1. Kaksikkonsonant, 3. Sik-... 6. Järv — vene keeles, 10. Vaba, 11. Kreeka sõjajumal, 12. Aiatööriist, 13. Mitte järgmise ega praeguse, 15. Lahti, 17. Mitte midagi — inglise keeles, 18. Linn Eestis, 19. Aadlitiitel, 21. Ettejõudnud olek, 24. Kuju Vanas Testamendis, 25. Mitte sileda pinnaga, 27. Asutan, alustan, 29. Üks Joosepi vendadest, 31. Tülitama, 33. Osa saamine, 36. Suur merekala, 37. Kuulus viiulikunstnik, 39. H. Ibseni teos, 41. Eitav sõna ühes võõrkeeles, 42. Mehenimi, 44. Küsimus, 46. Avameelne, 48. Jookide lisand, 50. Mõnikord, 52. Oletuse, teatud tingimuse, 54. Kiht, 55. Vastses, 56. Kuskil olev.

Püstread: 1. Eesti paremaid master-sportlasi Kanadas, 2. Saksa filmidiiva, 4. Haljasala, 5. Riik Euroopas, 6. Oskab hästi, 7. Tsiviil, 8. Sõjariistaga, 9. USA osariik, 10. Endisaegne pikkusemõõt, 14. Doonau lisajõgi, 16. Pühalik tõotus, 20. Seda on näiteks kesknädal või reede, 22. Näitav sõna mitmuses, 23. Teatud karistus, 26. Linn Rootsis ja Venemaal, 28. Poos, hoiak, 30. Rooma armastusjumal, 32. Naisenimi, 34. Ainukesed, 35. Truu, 38. Lülitusmehhanism, 40. Raske töö, vilets põli, 43. Tüdruk — ameerika kõnekeeles, 45. Himu, 47. Lind, 51. Noot, 53. Asesõna saksa keeles.

RISTSÕNA NR. 1265 LAHENDUS

Põikread: 1. Väljak, 6. Varvas, 10. Lapik, 11. Saabas, 12. Verner, 13. Spaleer, 14. Eger, 16. Prii, 18. Ruhr, 19. Nirvaana, 22. Orel, 24. Hillevi, 25. Tsiklid, 27. Emak, 29. Kalmistu, 32. Eros, 35. ASEA, 36. Turu, 37. Pasteet, 39. Topelt, 40. Timman, 41. Rivis, 42. Saatan, 43. Dorval.

Püstread: 1. Vestel, 2. Laager, 3. Alas, 4. Kasparov, 5. Villane, 7. Ader, 8. Vändra, 9. Sarnia, 12. Veer, 15. Rullima, 16. Pankrot, 17. India, 20. Ilta, 21. Kikas, 23. Riet, 26. Skeletid, 28. Muutlik, 29. Kartus, 30. Leepra, 31. Skat, 33. Surmav, 34. Tunnel, 37. Plea, 38. Tiso.

ILMUS TEINE TRÜKK INGLISKEELSEST KOKARAAMATUST

„Cooking Estonian Style"

Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild

430 retsepti ☆ Hind koos saatekuluga Can. $15.—

Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.

Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

Plekk, papp ja muidu krõbin

Kummipaadipõgenike keerukad seiklused

9.

Piret oli lahkunud nii kiiresti, et oli jätnud oma koolikoti Barbara juurde. Roosna oli oodanud trepil. Nad olid läinud koos korterisse, kus oli kohal lapsehoidja A. Nad olid läinud magamistuppa vestlema. Hetk hiljem oli korterisse helistanud Lepajõe ja rääkinud Roosnaga. Piret ei olnud kuulnud millest mehed rääkisid. Ka hiljem ei ole Piret kunagi kuulnud, millest mehed telefonil või muul viisil rääkisid, kuigi kõigi emakeeleks oli eesti keel.

Lepajõe oli tulnud veidi aja pärast korterisse. Roosna ja Lepajõe olid rääkinud omavahel esiteks eluruumis ja siis köögis kuna uksed olid kinni. Selle järel oli Piret saatnud lapsehoidja koju, mis ema Reet Kosose meelest oli ebatavaline. Piret oli siis helistanud oma emale, aga oli kogemata võtnud Barbara H. telefoninumbri. Selle järel oli H. käinud Piretil järel ja nad olid läinud koos Reet Kosose äri kaudu moejoonistamise kursusele. Mehed olid jäänud korterisse last hoidma.

Piret oli hiljem tulnud kursuselt ja lugenud oma ülesandeid. Mehed olid sel ajal tulnud korterisse ilma midagi kandmata. Reet Kosonen ütleb, et Piret heitis meestele võtmed rõdult. Roosna ja Lepajõe kohaselt neil olid korterisse tulles kaasas relvad, kullad ja riided.

Piret oli hiljem läinud Thomas B. juurde ööks ja tulnud sealt tagasi kella 03.00 ajal.

Neljapäeva hommikul oli korteris käinud Rein T. ja rääkinud midagi üldiselt Tillanderi kalliskiviäri röövimisest. Pireti ütluse kohaselt Rein ei viinud midagi korterist välja. Rein T. ja Reet Kosonen ütlevad, et korterist viidi kasukas „suvehoidlasse".

Mehed olid läinud korterist enne Pireti kooliminekut. Päeval kell 11.30 ajal oli Roosna tulnud Pireti juurde kooli ja küsinud Kosose korteri võtit. Minnes koolist koju, räägib Piret, olid korteris Roosna ja Lepajõe. Umbes kell 14.30 ajal Rein T. oli helistanud ja küsinud, kas oli korteris ka teisi. Piret oli vastanud eitavalt. Umbes poole tunni pärast Rein oli tulnud. Ta oli rääkinud meestega umbes 15 minutit, aga Piret polnud midagi kuulnud millest räägiti.

Pireti arvates Rein oli küsinud Kosost kuigi ta ise teadis, et oli viinud Kosose kella 12.00 ajal Aurora haiglasse lapse operatsioonile. Kella 15.00—16.00 ajal Roosna ja Piret läksid Monica L. töökohale, kus Roosna laenas 200 marka. Roosna oli küsinud temalt korteri võtmeid ja nad olid koos läinud Monica korterisse.

SAAK JA BMW KAOVAD

Kui Monica tuli töölt olid Roosna ja Piret läinud Tukholmankatu korterisse tagasi, kus nad pidid riideid vahetama. Korterisse tuli minna taksoga. Selle järel nad jalutasid Tullipuomi taksojaama ja sõitsid Vallilasse. Pireti teada Roosna autol oli mingi viga ja see tuli sealt ära tuua. Autot ei olnud enam kohal kuhu see oli jäetud, Rein T. korteri lähedale.

Roosna oli öelnud, et Aleks on viinud selle juba varem ära. Selle järel nad olid koos sõitnud Kosose korterisse ja olnud seal umbes kella 20.30 ajal. Lepajõe oli helistanud korterisse. Jälle polnud Piret kuulnud millest mehed rääkisid. Korterist lahkumisel Monica korterisse Piret ei mälesta et neil olnuks kaasas midagi kantavat. Roosna ütles, et kaasas oli Pireti must koolikohver. Samuti ütleb Monica, et neil oli olnud kaasas korterisse tulles kohver.

SILMUS TÕMBUB KOOMALE

Reedel, 19. aprillil Lepajõe ütluse kohaselt ei käidud palju korterist väljas, vaid osteti toitu ja ajalehti. Piret oli hommikul samasse korterisse tulnud ja maganud peagu kogu päeva. L. oli läinud pärast tööd Porvoosse, aga oli andnud seltskonnale loa jääda nädalalõpuks korterisse.

Reedel ja laupäeval olid kõik kaalutlenud kuidas pääseks korterist välja. Piret oli ajanud meeste asju, käinud muuhulgas raudteejaamas L-nimelise isikuga kohtumas. Enne oli Piret katsunud Patrik W'lt, Kari R'lt ja Barbara H'lt autot saada. Reede ja laupäeva vahelisel ööl nad olid kolmekesi magamas korteris.

Lepajõe väidab, et ta nägi kulda viimati siis, kui need kokkuarvestamise järel paigutati Roosna kohvrisse. Tema arvates võis need korterist ära viia vaid Rein T., Reet Kosonen või siis Roosna ja Piret koos. Ta peab üsna kindlaks, et kullad viidi Roosna poolt korterist ära just neljapäeval pärast kella 20.30, kui Roosnale oli selgunud, et politsei oli nende jälil. Roosna oli Lepajõele öelnud, et see ei peaks muretsema, kullad on kindlas kohas. Oma ütluse kohaselt Lepajõe ei tea, kus kullad on.

VASTUKÄIVAID KÕNELUSI

Raivo Roosna tunnistas samuti omaks osa kahes relvastatud röövimises. Ta rääkis loodavast organisatsioonist, mille kasuks varandused tuleksid. Ta rääkis end olevat veelgi Rootsis poliitilise asüüli alusel. Ta ei nõustunud, et Soome tuleku mõte olnuks just röövimiste tegemiseks, aga sellinegi võimalus oli olnud mõttes.

Alguses Roosna rääkis, et ta oli hankinud relvad Stokholmist ja et need toodi Roosnale kuuluvas BMW DCZ 668's. Hiljem ta väitis, et oli tutvunud kellegi isikuga Rocktail diskos ja ostnud need hiljem disko esisel. Lõpuks ta siiski nõustus, et on saanud Matti Savikari telefoninumbri Jarmo J. abikaasalt. Savikari oli müünud siis relvad 11. aprillil Roosnale ja Lepajõele. J. aga vaidleb vastu, et ta andis neile telefoninumbri.

Tillanderi röövimise osas Roosna tunnistas Lepajõe jutustusest kinni pidades, aga ta vaidles vastu, et kuritegu oleks plaanitsetud juba nädal ette, nagu Lepajõe oli öelnud. Ta nõustus küll, et äri leiti eelmisel päeval ja reit oli osalt läbi sõidetud samaaegselt diskosse sõiduga. Äris Roosna oli tegutsenud vahina, ütlemata kogu ürituse jooksul ainsatki sõna.

Kui naine kohale ilmus oli Roosna tulistanud kindluse mõttes naisest paremale poole seina. See ei pea siiski paika, sest tabamused olid naisest vasakul poolel olevas seinas. Roosna ütleb, et ta tulistanud puusalt. Tema mõte ei olnud kedagi kahjustada. Padrunikestast ja hiljem HOP'i röövimise järel leitud kestadest KRP tõdes kriminaallaboratooriumis, et need olid tulistatud sama Roosna autost leitud konepüstoliga.

SILMITU PAGEMINE

Alul Roosna ütles, et pagemiseks ettenähtud auto pidi jäetama garaazhi, mille all mõeldi Leppäsuo ESSO't. Edasi ta rääkis, et saak jäeti ühte prügikasti, mida hiljem ei leitud. Ta muutis pidevalt oma jutustust. Lõpuks Roosna siiski nõustus, et auto sõideti Malminkatu 34 parkimisgaraazhi ettenägematult. Garaazhi esimesel korrusel nad vahetasid riided. Selle järel Lepajõe oli lahkunud, Roosna oli sõitnud auto teisele korrusele ja tõstnud saagi ning relva BMW'st pakiruumi. Samas ta oli peitnud garaazhi õhusüsteemi peale auto Rootsi numbriplaadid. Hiljem Roosna näitas koha, kus nimetatud plaadid olidki.

Teisipäeva, 16. aprilli õhtul Roosna oli võtnud Meilahti parkimispaigalt valgelt BMW autolt Soome registreerimisplaadid ARS 316 ja paigutanud need Kalevatiel oma auto külge 17. aprilli hommikul.

Järgneb

Nr. 93
ADVOKA
ADO PARK
HETHERINGTO
&
PARK
Advokaadid-
365 Bay St., Suite
Õhtuti 782-0485 või
Tõnu Toome, R
TOOME &
Advokaadid
Yorkdale Place, 1
Suite 2
Toronto, Ont.
Telefon 78
kodus 76
RAAMATU
JOHN E.
C.
Chartered
181 University
Toronto, On
Tel. 86
ELEK
Halling
Litsents n
KATUS
uued ja pa
Soome
Veli Salmin
Metro lic
VAIPADE
PUH
SEINAST-SEIN
ERIK LOKB
VABA E
TOIMETUS
avatud e
reedeni
Telefonid: t
KUUL
VABA
on tasuv a
levi
Kuulut
üks toll ühe
esiküljel
Kuulutusi
nädala esim
esmasp. hom
nädala teise
map. hom
tel.
Väljasp
Leida Marl
Postiaadres
9 Parravan
Willowdale

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.

HETHERINGTON, FALLIS & PARK

Advokaadid-notarid

365 Bay St., Suite 401. 363-4451

Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc.,LL.B.

TOOME & PEASE

Advokaadid-notarid

Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207

Toronto, Ont. M6A 3A1

Telefon 785-5550

kodus 762-2367

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR C. A.

Chartered Accountant

181 University Ave., Ste. 1802

Toronto, Ont. M5H 3M7

Tel. 864-0099

ELEKTRIK

Seesseaded, uuendused ja parandused elamujades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E 1044

KATUSETÖÖD

uued ja parandamine.

Soome ehitajad

Veli Salminen 492-1351

Metro licence 2422

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad

üks toll ühel veerul $5.—
esiküljel $6.—

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832

Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080

Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Tartu Ülikooli 66. aastapäeva tähistamise aktusest osavõtnud esinejad. Pildil vasakult dr. Endel Aruja, dr. Toomas Timusk, helilooja Elma Miller ja dr. Alar Toomre.

Foto: Vaba Eestlane

Elutegevus võõrsil

VERA POSKA-Grünthal, ELU JÄTKUB VÕÕRSIL. Toronto 1985. 179 lk.

Vera Poska-Grünthal on kirjutanud oma rikkast elukäigust raamatud „Jaan Poska tütar jutustab" (1969) ja „See oli Eestis" (1975), kus ta oma tegevuserohket elutööd jagas kolme linna vahel, Tallinnas, Tartus ja Kuressaares ajavahemikus 1919 — 1944. Ta on olnud juhtiv jõud eesti naisliikumise arengu juures ja selle kujundamisest ise osa võtnud.

Põgenemisest ja hilisemast elukäigust võõrsil jutustab ta äsjailmunud kolmandas memuaarteoses „Elu jätkub võõrsil". Liigutavad on leheküljed kuidas ema oma perekonda kogus ja põgenemisele viis. Suure põgenemise järel ei jäänud ta tegevusetult seisma, eesti naisliikumine vajas veelgi laiemat juhtimist maapaguluses, kus eesti kodud vajasid nõuannet, et suudaksid täita eesti kodude ajaloolist missiooni — jätkata generatsioonile järglaste kasvatamist.

Memuaarid algavad põgenemisplaanide tegemisega Haapsalust, viimaseid sõite ja organiseerimisi oma perekonna kooshoidmiseks, kuni tuli teha lõplik otsus, kes võis põgeneda ja kes jäi kodumaale. Peale õe oli lõpuks siiski terve perekond Rootsis.

Rootsis jätkub ka elu mitmekülgse tegevusega, kus elusihiks on eesti ühiskonna abistamine, nende aitamine, kes Saksamaa põgenikelaagreis vajasid abi ja kelle organiseeritud abistamiseks oli vaja organeid luua. Muidugi eestlaslikult tekitab liigne aktiivsus kadedust ja kuulujutte, ideed põrkavad vastuseisjate, mittetehatahtjate vastuseisule, nagu oli vahejuhtum kodude ajakirja „Triinu" asutamise puhul. Aeg on näidanud kuivõrd õige samm oli sellise, üle maailma hajutatud eestlaste sidumine oma ajakirjaga. Aga tööröömu kõrvale tõi see ka kibedust.

Oma tegevusega rootsis ühiskonnas tekib tal sõpru teiste rahvaste hulgas, kes kannavad edasi eestlaste rahvuslikke püüdlusi ja aitavad maapagulase tragöödiast informatsiooni anda. Mitmekülgse tegevuse hulka satub abikaasa surm, mis on rängalt raskeks löögiks. Tulek tütre juurde Montreali on teise ühiskonda tulek, kus ta veetis kolm aastat. Selle ajaga organiseeris ta Montrealis Eesti Naisseltsi, kõneles kanada klubides Eesti probleemidest ja oli mitmel alal tegev.

Teksti täiendavad rohked fotod inimestest keda on kohatud või kellega koos töötatud või jagatud ühise perekonna rõõmusid ja muresid. V. Poska-Grünthal kirjeldab seda elu võõrsil, mida kaaspagulastena oleme jaganud, ainult tema on eestlaste organiseerimisel, abistamisel ja juhtimisel nagu teistest ees käinud ja suurem olnud. Seda on väga huvitav lugeda, kuna se meenutab kaasaegseile kuivõrd tugevad on siiski eestlased olnud kõigile kaotustele vaatamata ja raskusile vastu pannes, kandes oma silmade ees ülimat eesmärki — iseseisvat kodumaad. ....

Kaanejoonisel on tütrepoeg Jaan Henrik Pill sinisena näidanud maailmakaardil maad, kus vanaema on eestlaste keskel liikunud.

Hannes Oja

Valimas kümnest parimat

Neustadt kirjandusauhinna 1986. aasta zhürii on moodustatud. Selles on alaliseks liikmeks Ivar Ivask, teised liikmed Maya Angelou (USA). Jose Luis Cano (Hispaania), Iordan Chimet (Rumeenia), Margherita Guidacci (Itaalia), Shuichi Kato (Jaapan), Sigurdur A. Magnusson (Island), Adolf Muschg (Sveitsi), Gregory Rabassa (USA), Mordecai Richler (Kanada) ja Anthony Rudolf (Inglismaa).

Nende poolt on esitatud kandidaatideks samas järjekorras, kusjuures I. Ivask ei esita kandidaati, nigeerlane Wole Soyinka, hispaanlane Fransisco Ayala, rumeenlane/prantslane Eugene Ionesco, itaallane Primo Levi, jaapanlane Kenzaburo Õe, argentiinlane Jorge Luis Borges, shveitslane Max Frisch, sakslane Günter Grass, kanadalane Mavis Gallant ja prantslane Yves Bonnefoy.

Oklahoma ülikooli kampuses diskuteeritakse, valitakse ja kaitstakse kandidaatide töid. Pärast kui kõik kandidaadid on esitatud alatakse hääletamisega, kusjuures igal ringil langeb välja vähem hääli saanud kandidaat. Selline moodus võib võtta kuni kaks ja pool päeva ja lõpeb kui üks kandidaat saab enamuse häältest.

Seni on kaks Neustadt laureaati hiljem valitud Nobeli laureaatideks: Szeslaw Milosz ja Gabriel Garcia Marques, kaks zhüriiliiget on valitud Nobeli laureaatideks — Heinrich Böll ja Odysseus Elytis, viis kandidaati saanud kõrgeima vääristuse — Pablo Neruda, Aleksandr Solzenitsõn, Eugenio Montale, Eyvind Johnson ja Elias Canetti. Nii võib öelda, et Neustadt on nagu eelastmeks Nobeli kirjanduse laureaadiks valimisele, kus Ivar Ivaskil alalise liikmena on suur ülesanne täita.

Toimetusele saadetud kirjandus

Baltimore' Eesti Organisatsioonide Bülletään nr. 204—1985. Seekordses bülletäänis leidub järgmist: Liili-Anne Parlo „Ella Ilbakule", B.E.O. Bülletääni tervitus Ella Ilbaku 90. juubeli puhul, LGM'i tervitus Ella Ilbakule, tekst Ernst Jaaksoni kõnest Baltimores 26. oktoobril 1985, tekst Tiina K. Etsi kõnest BES juubeliaktusel, kokkuvõte BES esinaise Meeta Liiv'a esinemisest 19. oktoobri raadiosaates, arvukalt seltskondlikke ja kiriklikke teateid, nende hulgas kirjeldus Markuse koguduse tänupühateenistusest ja perekonnaõhtust.

Keele- ja kirjandusteadlastele paguluses

Aastal 1971 ilmus trükist väljaspool kodumaad töötavate keele- ja kirjandusteadlaste tööde bibliograafia, mis haaras ajavahemiku 1944 —1969. Nüüd on see trükist lõppemas. Ja vahepeal on 15 aasta jooksul ilmunud väga palju uut keele- ja kirjandusteaduse alal nii endiste kui ka nooremate eesti teadlaste poolt. Et saada kõigest sellest ülevaadet, on Eesti Teaduslik Instituut võtnud oma lähemaaja töökavva uue täiendatud bibliograafia väljaandmise, mis ulatuks käesoleva ajani.

Käesolevaga pöördub Instituudi juhatus kõikide keele- ja kirjandusteadlaste poole paguluses üleskutsega saata Instituudile oma tööde täielik loetlu ajavahemikust 1944 —1985 (ettenäaravalt ka 1986, kui on teada mõne töö ilmumine siis). Arvesse tulevad nii teaduslikud kui ka populaarteaduslikud tööd, ka need, mis on ilmunud ajakirjades, kuid mitte ajaleheartiklid. Kaasa on arvatud ka retsentsioonid ja nekroloogid, kuid need tulevad tuua eraldi muude tööde lõpus. Märkida tuleb autori täielik nimi (kaasautorite puhul ka nende nimed), töö tiitel (võimalikult ingliskeelse tõlkega, kui töö ei ole ilmunud inglise, saksa või prantsuse keeles), väljaandja, ilmumise koht ja aeg ning lehekülgede arv; artiklite puhul publikatsioon (ajakiri), kus töö on ilmunud, ühes lehekülgede ulatusega (näit. pp. 141—159).

Võimalike arusaamatuste vältimiseks olgu veel märgitud, et küsimuses ei ole ainult eestikeelsed või eestiainelised tööd, vaid ka kõik muu, mis eesti teadlased paguluses on keele- ja kirjandusteaduse alal trükis avaldanud. Tööd tulevad esitada kronoloogilises järjekorras.

Bibliograafia koostamine autorite endi kaasabil on praeguses pagulasolukorras paratamatu. Paljude teadlaste tööd on suurte kauguste tõttu kättesaamatud ja vastavate andmete hankimine ei ole võimalik. Isegi üksikute teadlaste asukohtadest ja aadressidest on meie andmed puudulikud ja seepärast oleme väga tänulikud, kui selle üleskutse saajad informeeriksid meie üritusest ka neid kolleege, kelleni see üleskutse pole jõudnud.

Palutud bibliograafilised andmed palume saata võimalikult pea aadressil: Institutum Litterarum Estonicum, Box 7608, S-103 94 Stockholm, Sweden.

ETI juhatus

Bernard Kangro uus luuletuskogu

Möödunud suvel ilmus Lundis Eesti Kirjanike Kooperatiivi kirjastusel Bernard Kangro uus luuletuskogu. See on ka kuueteistkümnes lüüriline oopus ja kannab kahekordset pealkirja — „Tuiskliiv. Talvereis". Selle kahekordsuse tagamõte selgub, kui meenutame, et ta eelmine, juba õige mitu aastat tagasi ilmunud luuleraamat kandis samuti kaheosalist tiitlit — „Merevalgus. Tuuletund". Nii nagu see sisaldas meeleolusid kevadest ja suvest, nõnda on kõnesolev sügise ja talve jaoks. Niisiis on ring täis saanud, aastaring.

Eelmine ei tarvitse muidugi segada luuletuste lugemist. Need on ka selles kogus koondatud traditsioonipäraselt tsüklitesse. Heledamast veidi tumedama poole näivad viitavat pealkirjad nendel tsüklitel, nagu: „Hommikukirjad", „Tuiskliiv. Talveööd", „Sügismatk, talvereis", ja „Varjurändaja".

Pessimistlikud, nagu pealkirjad viitavad, võiks vahest pealiskaudselt vaadates leida. Kui autorilt küsida, siis vaidleb ta vastu. Ja tõepoolest, kui eelviimane luuletus kõneleb asjade igikaduvusest, inimese, selle „suure tuhakuninga" kohkumisest „ruumi ja aja halli tühjuse" ees, siis raamatu viimane pala lohutab lugejat ometi: „Päike virvendab maailmast läbi. | Noor lehestik kahiseb lõunatuules. | Kõik on heleroheline, ka tuul." Ja kuskil on ikkagi väljapääs, miski ei lõpe kosmose „musta auku", vaid: „Kuskil on tee kahe maailma vahel. | On kõik ainult tühi tee, vaid ka | reisi peasiht, pärale jõudmine?"

Liialdamatult öeldes on kõnesolev üks autori tähendusrikkamaid luuleraamatuid.

Pildialbum ESTO-84 pidustusist

ESTO-84 Toronto, esimene mitteametlik pildialbum ilmus Rootsis Välis-Eesti ja EMP kirjastusel. 96-leheküljelise suureformaadilise albumi on toimetanud Vello Pekomäe ja Elmar Pettai (tegevtoimetaja), kujundanud Toivo Kurmet ja Elmar Pettai, kuna ingliskeelse kokkuvõtte on kirjutanud Rita Ilisson. Albumis on peaaegu võrdselt värvi- ja must-valges fotosid.

Raamat algab ESTO-84 aupatroonide loeteluga, ESTO-84 juhatusega ja peakomitee liikmeskonna loetlusega. Järgneb Robert Kreemi „Tänu, ESTO rahvas" ja dr. Karl Auna „Eestluse suursündmused". Pärast Ontario mitmekultuuri ministri Susan Fishi tervitust ongi album vaid pildiraamatuks ilma pikemate selgitavate tekstideta, välja arvatud neli veergu Eestit tutvustatavat andmestikku, kus on fotod Tartu rahulepingule allakirjutamisest, küüditatute vagunist ja põgenemisest. Järgneb üsna ajalises järjestuses sündmusi, neist paljudest üritusist millest ESTO-84 koosnes. Lõpuks eestlaste vabadusnõude manifest kõrvuti eesti ja inglise keeles.

Raamat tuletab meelde neid kauneid ja sisukaid päevi 1984. aasta juulikuus Torontos. Raamat aga tuletab meelde suurte sündmuste puhul fotograafidele antud minimaalseid pildistamise võimalusi, mille tulemused on albumi trükipildis nähtavad, kus puudu jäävad fotod ESTO VISIOONILT, mis hõlmaksid kogu sündmust. Vaatamata sellele on album siiski tore meeneteos sellest, mis oli, kus eestlased ülemaailmselt kokku tulnuina moodustasid ühise rahvapere.

Eestikeelsed raamatud Frankfurdi raamatumessil

8.—14. oktoobrini toimus Rahvusvaheline Frankfurdi Raamatumess. See on iga-aastane üritus, mis aastakümnete jooksul on kujunenud üheks suuremaks ja esinduslikumaks raamatumessiks kogu maailmas.

Tänavusest Frankfurdi Raamatumessist võttis osa 6.440 kirjastust, 81 riigist, kus väljapandud raamatute arv oli 320.000 ühikut millest 92.000 ühikut oli esitrükist, mis olid väljapandud järgmistes sektsioonides: balletristika, religioon, laste- ja noorsooraamatud, teadus ja tehnika, kooliõpikud, kunst, maakaardid ja reisijuhised.

Raamatumessil olid paljud riigid esindatud oma rahvuslike stendidega, nende hulgas ka Vaba Eesti kirjanduse väljapanek, enam kui 133 ühikuga, millest 11 ühikut oli esitrükist, eesti, inglise, saksa ja rootsi keeles, samuti ka läti, leedu ja venekeelseid raamatuid oli väljapandud, mis on kirjastatud vabas Läänes.

Olgu võrdluseks öeldud, et Moskva keskvõimud lubasid kodu-Eestist, kus elab enamus eesti rahvast, välja panna kõigest 53 ühikut, kuid kahjuks ilma eestlastest esindajateta, kes võinuks anda seletusi väljapaneku kohta.

Raamatumessi külastajate seas äratas erilist huvi eesti stendis väljapandud Aarand Roosi poolt koostatud ingliskeelne raamat Eesti kohta, samuti Robert Raidi romaan: „Kui nõukogulased tulid..." samuti Paul Saagpaku „Eesti-Inglise Sõnaraamat", Heini Jänese Eesti keele õpik ning kokaraamat eesti toitude kohta.

Juba palju aastaid on olnud päevakorras Robert Raidi romaan. „Kui venelased tulid . . ." tõlkimine inglise keelde ja selle kirjastamine. Selle Borease kirjastajad ka täitsid Frankfurdi Raamatumessi ajaks. Nimetatud romaani ingliskeelne variant „When the Soviets come . . ." („Kui nõukogulased tulid . . .") levib juba kõikjal.

Robert Raidi romaan „Kui venelased tulid" räägib ajajärgust, aastatel 1939—1941, mil toimus esimese iseseisva ja demokraatliku Euroopa riigi — Eesti vägivaldne, järk-järguline inkorporecrimine Nõukogude Liitu ja neist ebainimlikest meetoditest, milliseid Nõukogude okupatsioonivõim kasutas eesti rahva vastu, et sundida viimast alistusele. Romaan ilmus esmakordselt saksa keeles 1953. a. ja tõlgiti hispaania, türgi, läti ja eesti keelde (1955. a.) ning ilmus teistkordselt saksa keeles 1983. a.

31. jaanuaril 1985. a. oli Robert Raidi romaan „Kui venelased tulid . . ." arutusel isegi Saksa Föderatiivse Vabariigi parlamendis, kus Kristlik Demokraatliku Partei (CDU) esimees Kurt Georg Kiesinger ütles oma oponendile Sotsiaal Demokraatliku Partei (SPD) esimehele Erich Ollenhauerile, et viimane peaks lugema Robert Raidi romaani enne ,kui ta hakkab rääkima heanaaberlike suhete sisseseadmisest Nõukogude Liiduga.

Rahvusvaheline Frankfurdi Raamatumess oli igati edukas ka vaba Eesti kirjandusele, kus sai sõlmitud mitu koostöölepingut Ameerika Ühendriikide ja Soome kirjastajatega.

OPTICAL STUDIO Ltd.

R. SCHMID, saksa optik

Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact leeside alal.

1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd

Tel. 535-6252

August Mälgu 85. sünnipäeva tähistamiseks korraldatud sõnalismuusikalisel pealelõunal oli üheks osaks katkend romaani „Taeva palge all" dramatiseeringu lavastusest. Pildil osalised Esko Luksep ja Linda Lõhmus.

Foto: Vaba Eestlane

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Neljapäev, 12. detsembril 1985 — Thursday, December 12, 1985

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

TEADAANNE

TORONTO EESTI ÜHISPANK on pühadeperioodil avatud järgmiselt:

esmaspäeval, 23. dets. avatud 10—3

JÕULULAUPÄEVAL, 24. dets. on pank avatud 9—1,

25. ja 26. dets. on suletud.

reedel, 27. dets. avatud 10—3

esmasp., 30. dets. avatud 10—3

VANA-AASTAL, 31. dets. on avatud 9—1,

Suletud 1. jaanuaril 1986.

Stokholmi noored muusikud esinemas.

„Vaba Eestlase" uus nägu

Sisult suuremaks, formaadilt väiksemaks

„Vaba Eestlase" üleminek kõrgtrükilt ofsett-trükile toob kaasa mõned muudatused ajalehe kujus. Hariliku lehenumbri lehekülgede arv, mis seni oli kaheksa, suureneb nüüd kaheteistkümnele. Ajalehe senine formaat muutub väiksemaks. Trükiruumilt muutub leht suuremaks — praegusele ruumile tuleb juurde kaks ja pool veergu.

Moodsas ajalehetehnikas on tendents vähendada ajalehtede formaati, et sellega hõlbustada lugemist. Vanemad lugejad mäletavad neid aegu, mil keegi Tallinna trammis „Päevalehe" lahti tegi, või Toronto tänavraudteel „Telegrammi" avas ja kõrval-istujad peaaegu pingilt maha lükkas. Või kui isa kodus ajalehte lugedes täielikult selle taha kadus, nii et ainult jalad alt ja suitsupilv ülevalt välja paistis.

Need ajad on nüüd minevikus. Moodsad ajalehed on formaadilt väiksemad, sisu poolest paremini klassifitseeritud mitmesugusteks erilehekülgedeks, elavamad ja pildirohkemad. Vabas maailmas ilmuvad eesti ajalehed ühe erandiga on kõik väiksemas formaadis.

Seda teed läheb nüüd ka „Vaba Eestlane". Trükitehnikas nimetatakse „Vaba Eestlase" uut suurust „tabloid"-formaadiks.

Tabloid on 17 tolli kõrge ja 11 ja pool tolli lai. Leht muutub senisega võrreldes 3 tolli madalamaks ja 2 ja pool tolli kitsamaks. Ajalehe veeru laius jääb endiseks, kuid nüüdsest peale tuleb leht kuue veeru asemel viie-veerulisena.

Kuna „Vaba Eestlase" ladumine ja küljendamine toimub endiselt lehe trüki-osakonnas, siis pealkirjades ja teksti pildis muudatust ei tule. Lugedes ei saa vahet teha, kas loed endist või uut lehte.

Suur vahe tuleb aga lehe üldpildis. Senine trükitehnika nõudis piltide avaldamiseks tsingist klisheede valmistamist. Iga pilt tuli saata klisheetööstusesse ja pärast sealt tagasi saamist võis selle alles lehte panna. Kõige kiiremal asjaajamisel võttis see 3—4 päeva aega. See oli ka põhjuseks, miks „Vaba Eestlane" sageli avaldas „vanu" pilte — sündmus oli ajalehe veergudelt ja vahest ka meelest kadunud, kui ilmus seda illustreeriv foto.

Ka see olukord kaob uude trükitehnikasse minekuga. „Vaba Eestlane" saab nüüd pildi avaldada kohe kui see toimetuse lauale tuuakse.

Kuulutajad saavad kasutada illustratsioone ilma erikuludeta ja kui keegi soovib sõpru õnnitleda või tänada oma käekirjas, siis on ainult vaja tekst kirjutada tugevalt musta tindiga.

Klisheede valmistamine oli kulukas lõbu, nii et ajalehe pildirikkus olenes suurel määral eelarvest. Ofsett-trükis on piltide avaldamine ja pildi kvaliteet parem. Klisheede kulude äralangemine tasakaalustab ofsett-trüki veidi kallimat hinda. Nii ei põhjusta trükkimine ühelgi juhul ajalehe tellimishinna tõstmist. Juba pikemat aega on muudatused „Vaba Eestlase" tellimishinnas läinud Kanada posti taskusse selle halva postiteeninduse eest, mida nad ajalehe tellijatele pakuvad. Selle „külma nöögi" eest ei ole meie ka tulevikus kaitstud — võib juhtuda nii postitariifide tõstmist kui ka streike ja sihilikke postiteeninduse aeglustamisi.

Kokkuvõttes — „Vaba Eestlane" muutub uude trükitehnikasse minnes suuremaks ja paremaks ajaleheks.

Toimetajatele teeb rõõmu lugejaid varustada hea ajalehega ja selleks on võimalused nüüd suuremad.

Konservatiivsete lugejate ees, kes muudatusi — ka siis kui need on positiivsed — hea meelega omaks ei võta, peame vabandama. Nagu kõik maailmas muutub ja moderniseerub, nii peab seda teed minema ka „Vaba Eestlane".

Nendele ajalehe tellijatele, kes ajalehte arhiveerivad — nende arv ei ole mitte väike — muutub ajalehe köitmine ja aastakäikude säilitamine kergemaks. Meil on Vaba Eestlase lugejaid, kellel ajalehe vanade aastakäikude näol on Kanada eestlaste ajalugu olemas kõigis üksikasjades — kaasaarvatud need ühiskondlikud virvendused, mis ajalooraamatust eestlaste hea näo pärast on välja jäetud.

„Vaba Eestlase" toimetus, toimetuse kolleegium ja ajalehe juhatus tervitab tellijas- ja lugejaskonda lehe uue näo puhul ja loodab, et peatselt tulev „make-up" senist vastastikust mõistmist ja „armastust" omakorda suurendab.

Valdo Randpere ja Leila Miller tulevad Kanadasse

EKN Informatsioon. 27. novembril toimus Eestlaste Kesknõukogu Kanadas XII koosseisu juhatuse esimene koosolek. Informatsiooniks esimees Laas Leivat teatas, et kuulutus, mis ilmus ajalehes „Globe and Mail" Deschene komisjoni kohta läheb EKN-ul maksma $4,500.—. Kuulutus ilmub ka prantsuskeelseis ajalehtedes Quebecis.

Juhatuseliikmete ametid jaotati järgnevalt: abiesimehed — Hans Lupp, Avo Kittask, Martin Puhvel — Montreali piirkond, August Jurs — Lõuna Ontario, Hamilton rajoon, Tarmo Heyduck — Lõuna Ontario, St. Catharines rajoon, Enno Lepnurm — Vancouveri piirkond, Walter Pent — Ottawa piirkond, Jaan Soosaar — Halifax piirkond; peasekretär — Priit Aruvald; sekretärid — Mehis Vahtra, Endel Lindaja; laekurid — Kadi Kaljuste, Nikolai Valge; liikmed — Udo Petersoo, Piret Komi, Reet Roman-Metsmaa, Enn Kiilaspea, Toomas Õunapuu.

Seoses komisjonidega, soovitati piirata liikmete arvu kui võimalik kaheksa liikme võrra. Samuti soovitati jagada liikmeid regionaalselt, et kõik suuremad keskused Kanadas oleks esindatud komisjonides. Komisjonide liikmete nimekirjad kinnitatakse järgmisel juhatuse koosolekul.

EKN Vabadusfond võtab arutusele, kuidas Ülemaailmse Eesti Vabadusfondi heaks praktiliselt rakendada rahakorjamist Kanadas. Sellega seoses olevaile probleemidele tuleb lahendusi leida.

EKN käendusel reisivad Valdo Randpere ja Leila Miller Kanadasse, võimalikult juba veebruarikuul. Reis toimuks eesmärgiga abistada Kaisa Randpere välja saamist N. Liidust. Otsitakse teist organisatsiooni kaaskäendajaks.

Rahvuskultuurikomisjoni esinaine Maiki Andre-Lupp teatas, et „Sõnasild Kodumaale" toimub 23. märtsil 1986. a. Toronto Eesti Majas.

★

Kuna üheks tähtsaks osaks eeloleval suvel Heidelbergis toimuval laulupeol on ka meie rahvuslik ja vabadusvõitluslik meeleavaldus, siis Eestlaste Kesknõukogu Kanadas toetab ülimalt Fettes Tours & Travel ja Kalju Jõgi poolt korraldatud ühislendu Saksamaale. EKN kutsub üles kaasmaalasi Kanadas liituma nimetatud grupilennuga, et täita veel saada olevad kohad lennukis.

Rõõmsaid jõulupühi ja head uut aastat!

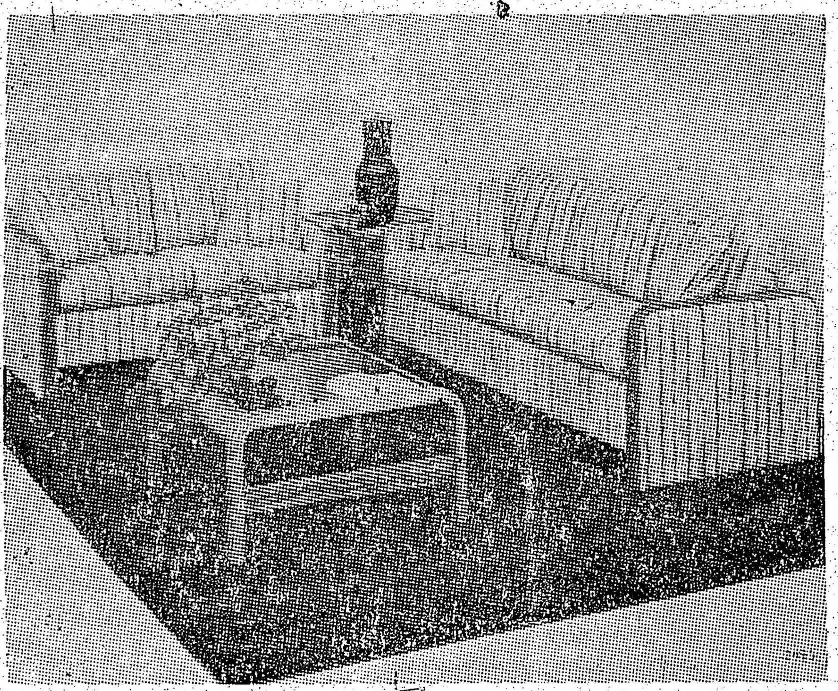

Riiulid, magamistoa-, elutoamööblid, lambid jm.

Suletekid ja tekkide katted jm.

Avatud: esmasp., teisip., neljap., reedel 9—9, kolmap., laup. 9—5

Astuge sisse ja vaadake ringi!

Nolte

SWEDISH FURNITURE HOUSE

475-6016

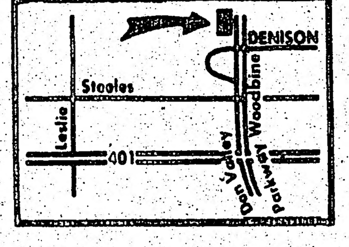

7500 Woodbine Ave., (½ miili põhjapool Steeles'il)

Abiellumisi Inglismaal

30. mail abellusid Chippenham'is Alan Boyle ja Kristy Sheldon. Mõlemad abiellunud on elukutselt koolõpetajad. Kristy on IES „Tuleviku" sekretär ja IEÜ juhatuse liige.

10. augustil laulatati Catthorpes kohalikus kirikus praost Jaak Tauli ja läti naispastori poolt Peteris Aleksanders Petersons ja Tiina Metsmaa. Peteris on üks kaheksandik eestlane ja tantsib LES Rahvatantsurühmas. Õpib raaliteaduse alal. Tiina on elukutselt muusikaõpetaja, juhatab LES Naiskoori, mängib klaverit eesti rahvatantsuks Londonis ja on aktiivselt tegev eesti ja balti organisatsioonides.

31. augustil laulatati Torontos Peetri kirikus praost Jaak Tauli poolt Juhani Edgar Eistrat ja Anita Margot Saar. Pruutpaar asus elama Londoni. Juhani töötab reklaami alal. Ta on Londoni Eesti Klubi president, Londoni Eesti Maja abiesimees ja Londoni Eesti Seltsi Rahvatantsurühma juht. Anita jätkab õpinguid magistrikraadi saamiseks kaubandusteaduses.

21. septembril abiellusid Leith'is Edingurgh'is Dr. Martin Schröder ja Leena Kreet Kore. Martin õpetab keemiat Edinburgh'i Ülikoolis ja Leena esitas äsja oma doktoritöö inglise keele alal Londoni Ülikoolile. Leena on pärit Torontost.

EH

Suures valikus sobivaid jõulukinke

THE SCANDINAVIAN SHOPPE

235 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 469-3886

Omanikud eestlased

Jõuluks ostke meie pagarisaadusi

SUUR VALIK EUROOPAMAITSELISI TORTE, SAIU, KÜPSISEID JA PALJU MUUD!

ANDKE TELLIMISED VARAKULT!

PETIT PARIS CAKE & COFFEE SHOP INC.

2384 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT. M6S 1P5 — TELEFON 769-9881

Proua ja härra ERIC NAUS

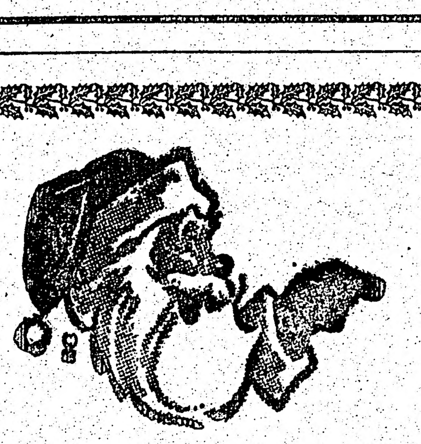

PARIM JÕULUKINK

TELLIMISKUPONG:

Nimi ....

Aadress ....

....

Palun saata jõulukingina VABA EESTLANE 1 aastaks/½ aastaks
Lisan $.................. Hinnad lk. 3

Kinkija nimi ja aadress:

....

....

....

THE FINNISH PLACE

5463 Yonge St. Willowdale — Finchi lähedal

Telefon 222-7575

JÕULUD ON LÄHEDAL! Kui lähete tegema jõuluoste, siis külastage esimeseks meid.
Meil on kvaliteetsed kaubad. ☆ MADE IN FINLAND ★
Klaaskaubad, ehted, küünlad, küünlajalad, laudlinad, servietid, heliplaadid, jõuludekoratsioonid, PLASTIKVAIBAD (runners) 5 erinevas värvis ☆ Daamide ja härrade toatuhvlid ja saapad

IGASUGUSEID DELIKATESSE JA PAGARISAADUSI
Tellimised jõulusingile, -vorstile ja muule anda varakult

Avatud alates 3. dets. iga päev 9–9, laup. 9–5, jõululaup. 8–2.